

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**«ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
ΣΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΡΚΑΔΙΑΣ»**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΛΥΓΓΙΤΣΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ:
ΠΑΝΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2005

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο στόχος της εργασίας που ακολουθεί είναι να εξετάσουμε τις θέσεις όλων των φορέων του Νομού για την ανάπτυξη της Αρκαδίας. Η εργασία αυτή συνδυάζει :

- Την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του νομού.
- Την βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη του νομού με κοινωνική συνοχή.
- Την εκτέλεση όλων των αναγκαίων έργων τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού.
- Την αναδιάρθρωση της πρωτογενούς παραγωγής και την εισαγωγή νέων μεθόδων καλλιεργειών και προϊόντων.
- Την άρση της απομόνωσης του νομού και των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών.
- Την ανάπτυξη του νομού και τη δίκαιη κατανομή των πόρων με ιδιαίτερη φροντίδα στις φθίνουσες περιοχές.
- Την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού, την υποστήριξη της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και την καταπολέμηση της ανεργίας.
- Την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.
- Τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης, την βελτίωση και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της επιχειρηματικότητας και την υποκίνηση νέων παραγωγικών πρωτοβουλιών.
- Την προστασία και αξιοποίηση του ιστορικού και πολιτιστικού πλούτου του νομού.
- Την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού με την αξιοποίηση των πλούσιων περιβαλλοντικών, ιστορικών και πολιτιστικών πόρων του νομού.
- Την ενίσχυση της ερευνάς, της ανάπτυξης και της παραγωγικής καινοτομίας στο νομό.
- Την βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την ανταπόκριση των επιχειρήσεων στις νέες ευκαιρίες κι τις προσκλήσεις του ανταγωνισμού.
- Την ενίσχυση της περιφερειακής συνοχής και την ανάπτυξη της υπαίθρου με βάση τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

1.1. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Ο Νομός διαθέτει μια αξιοσημείωτη ποικιλία αναπτυξιακών δυνατοτήτων, πόρων και πλεονεκτημάτων, που η αξιοποίηση τους θα αναστρέψει την τρέχουσα κατάσταση.

Τα πλεονεκτήματα αυτά παρουσιάζονται εν συντομία.

- Η πρωτεύουσα του νομού είναι η έδρα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, γεγονός που προσδίδει δυνατότητες ανάδειξης της σε περιφερειακό διοικητικό και οικονομικό κέντρο, εξέλιξη η οποία θα έχει σημαντικές επιδράσεις διάχυσης της ανάπτυξης στο σύνολο του νομού.
- Ο Ν. Αρκαδίας ευρίσκεται σε μικρή απόσταση από το μεγαλύτερο καταναλωτικό κέντρο της χώρας την Αθήνα και από την Πάτρα που αποτελεί είσοδο της χώρας από τη Δ. Ευρώπη. Η Θέση αυτή δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης της τοπικής παραγωγής, του εμπορίου και της τουριστικής κίνησης.
- Ο Ν. Αρκαδίας αποτελεί κόμβο των μεταφορικών αξόνων και των συστημάτων συνδυασμένων μεταφορών όπως ο άξονας Αθήνα – Κόρινθος – Τρίπολη – Καλαμάτα, ο δυτικός άξονας, ο άξονας Ολυμπία – Τρίπολη και ο άξονας Τρίπολη – Άστρος – Σπάρτη, που δημιουργούν ευνοϊκές προοπτικές ανάπτυξης.
- Διαθέτει οργανωμένη βιομηχανική περιοχή για την προσέλκυση επενδύσεων.
- Παρουσιάζει μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης νέων γεωργικών προϊόντων με εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας (βιολογικά προϊόντα, προϊόντα εκτός εποχής, προϊόντα με ονομασία προέλευσης κ.λπ.).
- Διαθέτει σπάνιους περιβαλλοντικούς φυσικούς, ιστορικούς και πολιτιστικούς πόρους και τεράστιες δυνατότητες για την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (ορεινός – οικολογικός – πολιτιστικός τουρισμός).

1.2 ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ

Πρωτογενής Τομέας

Ως προοπτικές ανάπτυξης της πρωτογενούς παραγωγής εκτιμώνται οι ακόλουθες

- Ανάπτυξη νέων οικολογικών προϊόντων.
- Ανάπτυξη θερμοκηπιακών καλλιεργειών.
- Ανάπτυξη αμπελοκαλλιέργειας για οινοποίηση.
- Ανάπτυξη δενδρωδών καλλιεργειών (μήλα, κεράσια, αχλάδια).
- Επέκταση της αιγοπροβατοτροφίας.
- Ανάπτυξη της μελισσοκομίας.
- Ανάπτυξη της δασοπονίας.

Βιομηχανία – Βιοτεχνία

- Εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη της ΒΙ.ΠΕ. Τρίπολης.
- Δημιουργία Βιοτεχνικών Πάρκων ΒΙ.ΠΑ. στην Μεγαλόπολη και στο Λεωνίδιο.
- Ανάπτυξη κλάδων που αξιοποιούν τοπικά πλεονεκτήματα και τοπικές ύλες.

Τουρισμός

Αξιοποίηση των πάσης φύσεως πόρων του Ν. Αρκαδίας για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού.

Αξιοποίηση του αγροτικού και ορεινού χώρου

Αξιοποίηση των πάσης φύσεως δυνατοτήτων και πόρων για τη διατήρηση και ανάπτυξη του αγροτικού ορεινού χώρου στο πλαίσιο ολοκληρωμένης παρέμβασης.

1.3.ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Γενικά

Ο νομός ανήκει γεωγραφικά και διοικητικά στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και είναι ένας από τους λιγότερο αναπτυγμένους νομούς της χώρας.

Το σχετικά χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης του νομού, αναφέρεται στην πληθυσμιακή αποδυνάμωση, στη χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, στην αδύναμη παραγωγική βάση, στην εξάρτηση από τον πρωτογενή τομέα, στην αδυναμία αξιοποίησης των τοπικών δυνατοτήτων και πόρων και στις υφιστάμενες ενδοπεριφερειακές ανισότητες(ανισότητες μεταξύ των νομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου).

Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά τα ειδικότερα τομεακά προβλήματα του Ν. Αρκαδίας.

Ανθρώπινο δυναμικό – Απασχόληση

Η βασικότερη συνιστώσα ανάπτυξης ενός τόπου είναι αναμφιβόλως ο ανθρώπινος παράγων. Συνεπώς κάθε στρατηγικό σχέδιο οφείλει πρωτίστως να λαμβάνει υπ όψιν τους περιορισμούς αλλά και τη δυναμική που εμφανίζονται οι άνθρωποι πόροι

Το ανθρώπινο δυναμικό προσδιορίζεται κατά βάση από τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των κατοίκων.

Στα επόμενα εμφανίζονται τόσο οι δυνατότητες όσο και οι περιορισμοί ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού στο Ν. Αρκαδίας.

Εν συντομία τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού παρουσιάζονται στη συνέχεια .

- Το ορεινό του εδάφους, το τραχύ του κλίματος καθώς και ιστορικοί παράγοντες προσδιόρισαν εν πολλοίς το μέγεθος του πληθυσμού. Ο νομός είναι μεν από πλευράς εκτάσεως ο μεγαλύτερος της Πελοποννήσου, αλλά από πλευρά πυκνότητας είναι ο ολιγαριθμότερος.
- Η ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού είναι εξαιρετικά δυσμενής.
- Από τις τέσσερις επαρχίες μόνο αυτή της Κυνουρίας εμφανίζει αύξηση, λόγω τουρισμού.

Με βάση τα παραπάνω – ιδιαίτερα λόγω της σύνθεσης των ηλικιών και της αρνητικής φυσικής κίνησης – οι προοπτικές ανάπτυξης προβάλλουν δυσοίανες για το νομό Αρκαδίας. Οι παραγωγικές ηλικίες φθίνουν σε σχέση με τον γενικό πληθυσμό.

Παρ όλες τις δυσοίωνες αυτές προοπτικές, είναι βέβαιο ότι τουλάχιστον για την επόμενη δεκαετία, ο υπάρχων πληθυσμός είναι σε θέση να στηρίζει αποτελεσματικά την ανάπτυξη του νομού.

Στον πρωτογενή τομέα τα δημιουργούμενα εισοδήματα είναι πενιχρά ο πληθυσμός που ασχολείται με τον τομέα αυτό θα τον εγκαταλείψει. Μπορεί ο αριθμός των απασχολούμενων να εμφανίζει τα τελευταία έτη τάσεις ανόδου, αλλά αυτή συνδέεται με την αδυναμία εύρεσης παραγωγικής απασχόλησης στους άλλους κλάδους της οικονομίας.

Στο δευτερογενή τομέα ενώ υπήρξε επιτάχυνση της ανάπτυξης στη δεκαετία του 1970 – κατά βάση λόγω του εργοστασίου της ΔΕΗ στη Μεγαλόπολη – μετά το 1980 εμφανίσθηκε στασιμότητα. Το ύψος του προϊόντος της μεταποίησης παραμένει στάσιμο. Κατ ουσίαν ο τομέας συντηρείται από την παραγωγή του ηλεκτρικού ρεύματος (ορυχεία και Θερμοηλεκτρικός σταθμός).

Ο τομέας των υπηρεσιών είναι αυτός που εμφανίζει τόσο από πλευράς προϊόντος όσο και από πλευράς απασχόλησης τη μεγαλύτερη ζωτικότητα. Το προϊόν του κλάδου των μεταφορών και επικοινωνιών, του εμπορίου και των τραπεζών – ασφαλειών σημείωσε τη σταθερότερη εξέλιξη (και στους κλάδους αυτούς εντοπίζεται και η αύξηση της απασχόλησης).

1.4 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Ο νόμος αναπτύχθηκε εντυπωσιακά τη δεκαετία του 1970 με μοχλό το Δευτερογενή τομέα (ενέργεια, μεταποίηση, κατασκευές). Την τελευταία εικοσαετία οι δείκτες μεγέθυνσης παρουσίασαν στασιμότητα και η σχετική θέση του Νομού στην Περιφέρεια και στη Χώρα υποβαθμίσθηκε.

Μετά το 1980, διαμορφώνεται σταδιακά το νέο παραγωγικό πρότυπο του νομού το οποίο χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη και διαρκή μείωση της σχετικής σημασίας του Πρωτογενούς Τομέα, ο οποίος όμως εξακολουθεί να παραμένει σχετικά ισχυρός, την αποδυνάμωση του Δευτερογενή Τομέα με αιχμή την πτώση της μεταποιητικής δραστηριότητας και αντιθέτως από τη μεγάλη και σταθερή αύξηση της σημασίας του Τριτογενή Τομέα, με αιχμές το εμπόριο, τις μεταφορές και τον τουρισμό.

1.4.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Γεωργία

Η μορφολογία του νομού και ειδικότερα τα εδαφολογικά χαρακτηριστικά (έντονο ανάγλυφο του εδάφους) παίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της γεωργικής παραγωγής.

Μόνο το 11,5% της εδαφικής έκτασης του νομού είναι πεδινή, ενώ το υπόλοιπο 88,5% είναι ορεινή και ημιορεινή. Η γεωργική γη καλύπτει το 15,7% του συνόλου της γης αλλά είναι φανερή η έλλειψη αρδευόμενων εκτάσεων, καθώς μόνο το 12,8% αρδεύεται.

Από το σύνολο των καλλιεργειών στο νομό το μεγαλύτερο ποσοστό κατέχουν οι αροτραίες καλλιέργειες ενώ από τα παραγόμενα προϊόντα σημαντικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα σιτηρά, οι πατάτες, τα μηλοειδή, τα πυρηνόκαρπα, τα καρύδια, τα κάστανα, το λάδι, τα κηπευτικά (περιοχή Λεωνιδίου) και τα κτηνοτροφικά φυτά.

Οι αροτραίες καλλιέργειες έχουν παρουσιάσει μείωση, όπως επίσης έχει μειωθεί και η αγρανάπαιση, χωρίς να υπάρχει αντίστοιχα σημαντική μεταβολή στις υπόλοιπες καλλιεργούμενες εκτάσεις.

Αντίθετα οι δενδρώδεις καλλιέργειες σαν ποσοστό στο σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων παρουσιάζουν μια μικρή αλλά σταθερή αύξηση, ενώ ο συνολικός αριθμός των στρεμμάτων που καλύπτουν έχει παρουσιάσει μία μικρή μείωση.

Ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού απασχολείται στη γεωργία (γύρω στο 40% στον ευρύτερο πρωτογενή τομέα). Ωστόσο, η παραγωγικότητα του κλάδου είναι χαμηλή, βασικά λόγω της μη- εκμηχάνισης των καλλιεργειών, που με τη σειρά της έχει καταστεί προβληματική από τις γεωμορφολογικές συνθήκες και την έλλειψη ικανοποιητικού οδικού δικτύου ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές.

Επιπλέον, οι δυσμενείς κοινωνικές και κλιματολογικές συνθήκες (ηπειρωτικό κλίμα στις περισσότερες περιοχές) και η έλλειψη έργων υποδομής, είχαν σαν αποτέλεσμα την απομάκρυνση του γεωργικού πληθυσμού, ιδιαίτερα από τις ορεινές περιοχές, και την εγκατάλειψη γεωργικών εκτάσεων.

Όμως παρά τις περιορισμένες καλλιεργούμενες εκτάσεις (15,7%) του συνόλου της διαθέσιμης γης, η γεωργία αποτελεί σημαντικό κλάδο της οικονομίας του νομού.

Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφία αποτελεί για το νομό από τις κύριες πηγές εισοδήματος και οικονομικής δραστηριότητας. Σχεδόν το μισό από τη συνολική έκταση του νομού καλύπτεται από βοσκότοπους.

Μεταξύ των ειδών που εκτρέφονται κυριαρχούν τα αιγοπρόβατα και σε μικρότερη κλίμακα τα πουλερικά και τα χοιρινά.

Όμως ο τόσο σημαντικός, για την τοπική οικονομία, τομέας αντιμετωπίζει κρίσιμα προβλήματα. Η έλλειψη έργων υποδομής, το εγγειοδιαρθρωτικό (πολυτεμαχισμένη γεωργική γη εναλλασσόμενη με βοσκότοπους) και οι δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης των κτηνοτρόφων αποτελούν αιτίες εγκατάλειψης της κτηνοτροφικής δραστηριότητας.

Σήμερα αποτελεί κοινή διαπίστωση ότι η αιγοπροβατοτροφία στο νομό βρίσκεται σε σημείο καμπίς, καθώς και το γεγονός ότι η στήριξη και η ανάπτυξη του τομέα της αιγοπροβατοτροφίας αποτελούν βασική προϋπόθεση για την τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Δάση

- Ο Ν. Αρκαδίας βρίσκεται στο κέντρο της Πελοποννήσου, είναι ένας από τους μεγαλύτερους νομούς της Ελλάδας και κύρια ορεινός.
- Τα δάση της Αρκαδίας, όπως και όλης της χώρας γενικότερα, επειδή κακομεταχειρίστηκαν και δεν καλλιεργήθηκαν στο παρελθόν για πολλά χρόνια, έχουν κακή σύνθεση και μικρή απόδοση.
- Σύμφωνα με την Εθνική απογραφή δασών η δασική έκταση του νομού είναι 244.958ha (55,2%) ενώ οι λοιπές μορφές χρήσεις γης καλύπτουν έκταση 198.711ha (44,8%). Τα παραγωγικά δάση καταλαμβάνουν έκταση 94.180ha (21,2%) και τα μη παραγωγικά έχουν έκταση 150.178ha (34,0%).

Τα κυριότερα Δασικά Σύμπλεγματά του νομού είναι :

Το Δασικό Σύμπλεγμα Μαινάλου

Τα παραγόμενα δασικά προϊόντα του Μαινάλου είναι τα εξής :

- Τεχνική ξυλεία
- Ξύλο θρυμματισμού
- Σπέρματα ελάτης
- Αρωματικά – Φαρμακευτικά φυτά – Μελισσοκομία

Το Δασικό Σύμπλεγμα του Πάρνωνα

Στο Σύμπλεγμα αυτό εμφανίζονται το δάσος κηπευτής μορφής κεφαλληνιακής ελάτης, δάσος μαύρης πεύκης, δάσος αείφυλλων πλατύφυλλων, δάσος καστανιάς και δάσος δενδρόκεδρου.

Τα παραγόμενα δασικά προϊόντα στο σύμπλεγμα είναι η στρογγυλή ξυλεία, ξύλο θρυμματισμού, καυσόξυλα, στύλοι Δ.Ε.Η. Ο.Τ.Ε. και ξύλο μεταλλείων.

Το Δασικό Σύμπλεγμα Ζάρακα

Τα δάση του συμπλέγματος αποτελούνται κύρια από την κεφαλληνιακή ελάτη και από τα δευτερεύοντα είδη : καστανιά, κέδρο, πλατύφυλλο και χνοώδη δρυ.

Το Δασικό Σύμπλεγμα Αρχαίας Σκυρίτιδος - Βλαχοκερασιάς

Στο Σύμπλεγμα αυτό εμφανίζονται τα εξής δάση : Δάσος πρεμνοφυές αείφυλλων πλατύφυλλων, δάσος μαύρης πεύκης και δάσος δρυός.

Τα παραγόμενα δασικά προϊόντα του Συμπλέγματος είναι τα εξής : Τεχνική ξυλεία κωνοφόρων, τεχνική ξυλεία δρυός για διάφορες χρήσεις, ξυλεία θρυμματισμού για τα εργοστάσια μοριοσανίδων, καυσόξυλα κωνοφόρων και δρυός για θέρμανση, ξυλάνθακες δρυός και αείφυλλων πλατύφυλλων, ξυλεία πλατάνου, ρητίνη, ρίζες κ.λπ..

Συμπεράσματα

Ο αγροτικός τομέας της οικονομίας του Νομού Αρκαδίας έχει ιδιαίτερη σημασία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του νομού.

Οι βασικότεροι λόγοι που τεκμηριώνουν αυτή τη στρατηγική σημασία του αγροτικού τομέα στο νομό είναι ότι:

- Απασχολεί το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού του νομού

- Ο αγροτικός τομέας είναι αυτός ο οποίος αξιοποιεί κατά κύριο λόγο τους φυσικούς πόρους του νομού.
- Το σύνολο σχεδόν των πρώτων υλών για τη γεωργική βιομηχανία προέρχεται από το αγροτικό τομέα.
- Η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη πολλών άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων στους τομείς της εμπορίας και της μεταποίησης.

Κατ'αυτόν τον τρόπο ο αγροτικός τομέας θα μπορούσε να αποτελέσει το κλάδο της οικονομίας του Νομού Αρκαδίας, ο οποίος θα συμβάλλει στην ανάπτυξη όλων των οικονομικών δραστηριοτήτων του νομού.

- Η αναδιάρθρωση του αγροτικού τομέα θα δώσει νέα πνοή στις γηρασμένες περιοχές του νομού.

Οι βασικοί κλάδοι του αγροτικού τομέα, γεωργία, κτηνοτροφία, δάση βρίσκονται σήμερα αντιμέτωποι με σοβαρότατα διαρθρωτικά προβλήματα.

Ο κατακερματισμός της γεωργικής γης με την αντίστοιχη μείωση του μεγέθους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η έλλειψη έργων υποδομής, (άρδευση, βελτίωση εδάφων κ.α.), η εγκατάλειψη της γεωργικής γης, ο αναρθόδοξος τρόπος εκμετάλλευσης των συντελεστών παραγωγής είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η γεωργία του νομού Αρκαδίας.

Ανάλογα είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει και η κτηνοτροφία του νομού, όπως η έλλειψη βασικών έργων υποδομής, τα εγγειοδιαρθρωτικά προβλήματα (πολυτεμαχισμός), οι δυσμενείς κοινωνικές συνθήκες κάτω από τις οποίες ζει ο κτηνοτροφικός πληθυσμός, το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων και η εγκατάλειψη το βοσκοτόπων.

Οι δυνατότητες για την ανάπτυξη της δασοπονίας είναι σημαντικές, ανάλογα όμως είναι και τα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίσει. Ενώ τα δάση του νομού θα μπορούσαν να προσφέρουν σημαντικές ποσότητες πρώτης ύλης στις βιομηχανίες ξύλου, η έλλειψη υποδομής καθιστά την αξιοποίησή τους προβληματική.

Οι ελλείψεις σε έργα αντιπλημμυρικά και αντιτυρικά καθώς και σε έργα οδοποιίας είναι μερικά από τα βασικότερα προβλήματα της δασοπονίας.

Η Αλιεία παίζει μικρό, αλλά όχι αμελητέο, ρόλο στον πρωτογενή τομέα του νομού. Το βασικό πρόβλημα που έχει σχετίζεται κυρίως με την έλλειψη βασικών έργων υποδομής.

Τέλος, ο νομός αντιμετωπίζει ένα μεγάλο πρόβλημα, αποτέλεσμα των γενικότερων αλλαγών που συντελούνται στον αγροτικό χώρο. Η ύπαιθρος και ιδιαίτερα ο ορεινός χώρος του νομού, παρουσιάζει φαινόμενα οικονομικής αποδιάρθρωσης και δημογραφικής κατάρρευσης.

1.4.2.ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Στο νομό την μεγαλύτερη συμβολή στη διαμόρφωση του εισοδήματος του Δευτερογενή Τομέα έχει η ενέργεια με 39,7% και ακολουθούν οι Κατασκευές Με 24,9%. Στη μεταποίηση παράγεται το 11,2% του εισοδήματος του Δευτερογενή Τομέα.

Η μεταποιητική δραστηριότητα στο νομό είναι σχετικά περιορισμένη, χαρακτηρίζεται από το μικρό μέγεθος των μεταποιητικών καταστημάτων και εμφανίζει ισχυρές τάσεις συγκέντρωσης γύρω από την Τρίπολη (Επαρχία Μαντινείας). Σύμφωνα με εκτιμήσεις οι επιχειρήσεις οι οποίες στηρίζονται στη συστηματική αξιοποίηση μισθωτής εργασίας (απασχόληση μεγαλύτερη από 10 άτομα) είναι το πολύ 20.

Βασικό χαρακτηριστικό της μεταποίησης στο νομό είναι η κυριαρχία του κλάδου διατροφής εκτός ποτών, ο οποίος κατ'εκτίμηση συγκεντρώνει σήμερα πάνω από το 30% της μεταποιητικής απασχόλησης.

Σε επίπεδο ανάλυσης υποκλάδου, ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι υπάρχει μία αναλογική εκπροσώπηση των υποκλάδων Αρτοποιίας και Ζαχαροπλαστικής, Σφαγής ζώων και παρασκευής σχετικών προϊόντων, Τυροκομίας, Ελαιουργίας και Παρασκευής δημητριακών και οσπρίων, γεγονός που δείχνει τη σχετική πολυμορφία της αγροτικής παραγωγής του νομού. Παράλληλα, ο κλάδος αυτός παρουσιάζει τη μεγαλύτερη χωροταξική διασπορά.

Αξιόλογη, επίσης είναι η παρουσία κλάδων που αξιοποιούν πρώτες ύλες της περιοχής και ταυτοχρόνως είναι προσανατολισμένοι στη εξυπηρέτηση της τοπικής αγοράς.

Κυριότερος κλάδος της ομάδας αυτής είναι ο κλάδος των βιομηχανιών ξύλου ο οποίος απασχολεί περίπου το 15% της συνολικής μεταποιητικής απασχόλησης. Ο κλάδος αξιοποιεί την τοπική παραγωγή ξύλου (η οποία πάντως δεν επαρκεί για τις ανάγκες του) και είναι προσανατολισμένος στην εξυπηρέτηση των αναγκών της τοπικής κατασκευαστικής, κυρίως, αγοράς.

Σημαντικός είναι ο κλάδος των μη μεταλλικών ορυκτών ο οποίος απασχολεί περίπου το 13% της μεταποιητικής απασχόλησης. Χρησιμοποιεί Πρώτες Ύλες της περιοχής και στη ουσία αποτελείται από δύο υποκλάδους:

Τον κλάδο παραγωγής δομικών – αδρανών υλικών που εξυπηρετεί τις ανάγκες της τοπικής αγοράς και τον κλάδο επεξεργασίας μαρμάρου.

Πολύ ενδιαφέρουσα παρουσία έχει ο κλάδος Βιομηχανικά προϊόντα από μέταλλο, ο οποίος καλύπτει με επάρκεια τις ανάγκες της τοπικής κατασκευαστικής αγοράς και ταυτόχρονα συμπεριλαμβάνει μερικές από τις πλέον δυναμικές και μεγάλες βιομηχανίες του νομού.

Σε ότι αφορά τα χωροταξικά χαρακτηριστικά πολύ υψηλή συγκέντρωση, σε όλους σχεδόν τους κλάδους, εμφανίζει η Επαρχία Μαντινείας η οποία συγκεντρώνει πάνω από το 55% της Απασχόλησης και δευτερευόντως η επαρχία Κυνουρίας που συγκεντρώνει το 22,0% της Απασχόλησης με σχετικά υψηλή ειδικευση στους κλάδους διατροφής (κυρίως ελαιουργίες) και ένδυσης – υπόδησης.

Η Επαρχία Γορτυνίας συγκεντρώνει περίπου το 9% της απασχόλησης και εμφανίζει ειδικευση στον κλάδο του Ξύλου, Ενώ η Επαρχία Μεγαλόπολης συγκεντρώνει το 12% περίπου της απασχόλησης.

Τέλος, οι σχετικά μεγάλες και δυναμικές βιομηχανίες με απασχόληση μεγαλύτερη των 15-20 ατόμων συγκεντρώνονται στους κλάδους :

- Αλλαντικών – Κρέατος – Πουλερικών
- Ξύλου
- Χαρτιού
- Μεταλλικών Κατασκευών
- Τυροκομικών
- Παραγωγής λαδιού
- Οικοδομικά Υλικά (Τούβλα)

Συμπεράσματα

Η μεταποίηση στην Αρκαδία χαρακτηρίζεται από το μικρό ειδικό της βάρος στην παραγωγική διάρθρωση της περιοχής εμφανίζει πολύ υψηλή συγκέντρωση στην επαρχία Μαντινείας και διακρίνεται για το βιοτεχνικό της χαρακτήρα.

Πολύ λίγες είναι οι επιχειρήσεις που συγκροτούν ένα ουσιαστικό βιομηχανικό πυρήνα περίπου 15-20, ενώ μόνο 4-5 από αυτές μπορούν να θεωρηθούν μεγάλες βιομηχανίες σύμφωνα με τα σχετικά εθνικά μεγέθη και πρότυπα.

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων μεταποιεί πρώτες ύλες της περιοχής κλάδοι τροφίμων, ποτών, ξύλου, μη μεταλλικών ορυκτών, είτε παράγει για τις ανάγκες της τοπικής αγοράς (καταναλωτικές, κατασκευαστικές, επισκευαστικές).

Λίγες επιχειρήσεις κυρίως στους κλάδους μεταλλικών κατασκευών, χαρτιού, ξύλου, μη μεταλλικών ορυκτών και διατροφής (αλλαντικά, τυριά, λάδι) έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό, παράγοντας για τις ανάγκες της ευρύτερης περιφέρειας, της χώρας αλλά και του εξωτερικού.

Προβλήματα – Περιορισμοί

Η Χωροθέτηση της μεταποιητικής δραστηριότητας

Στα ημιαστικά κέντρα του νομού υπάρχουν βιοτεχνίες τοπικής εμβέλειας, που ασχολούνται κυρίως με επεξεργασία αγροτικών προϊόντων ή παράγουν για τις ανάγκες της τοπικής αγοράς (ξύλο, μη μεταλλικά ορυκτά, επισκευές).

Οι σημαντικότερες βιομηχανίες του νομού συγκεντρώνονται κυρίως στη ΒΙΠΕ Τρίπολης. Όμως παρά τα κίνητρα που παρέχονται στις επιχειρήσεις για να εγκατασταθούν στη ΒΙΠΕ, διαπιστώνεται μία σχετική απροθυμία και περιορισμένη ζήτηση καθώς δεν έχουν ολοκληρωθεί βασικά έργα υποδομής, με αποτέλεσμα η ΒΙΠΕ να αξιοποιείται κατά ένα μικρό ποσοστό.

Η Περιβαλλοντική Διάσταση

Στο Νομό παρατηρείται σημαντική περιβαλλοντική επιβάρυνση από τη μεταποιητική δραστηριότητα. Πάντως, σε κάθε περίπτωση ειδική μέριμνα απαιτείται για τον έλεγχο της ρύπανσης όπου υπάρχει (π.χ. Ελαιουργία) και για την προγραμματισμένη χωροθέτηση οχλουσών μονάδων.

Η Επάρκεια Πρώτων Υλών

Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα επάρκειας στους κλάδους επεξεργασίας των αγροτικών προϊόντων (κρασί και διατροφή).

Αντίθετα υπάρχουν προβλήματα στην προμήθεια πρώτης ύλης, από τις βιομηχανίες ξύλου, όσο και στις βιομηχανίες αδρανών υλικών.

Τέλος, οι βιομηχανίες οι οποίες δεν αξιοποιούν τοπική πρώτη ύλη, δεν αντιμετωπίζουν ουσιαστικά προβλήματα.

Η Διαθεσιμότητα του Ανθρώπινου δυναμικού

Υπάρχει υπερπροσφορά ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού, αλλά παρουσιάζονται σοβαρές ελλείψεις στον τομέα της ειδικευμένης εργασίας, ειδικά σε ότι αφορά τα μεσαία στελέχη.

Η έλλειψη ειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού – όλων των βαθμίδων – για τη βιομηχανία, ιστορικά προσδιορίστηκε από τα εξής :

- Ανυπαρξία ειδικευμένων σχολών ανωτέρου επιπέδου
- Περιορισμένες μέχρι σήμερα ευκαιρίες απασχόλησης στη βιομηχανία.
- Χαμηλοί μισθοί σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας και ειδικότερα με την Αθήνα.

Επιχειρηματικά Χαρακτηριστικά και Οργάνωση των Επιχειρήσεων

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την απουσία μιας ισχυρής επιχειρηματικής παράδοσης και επιχειρηματικότητας.

Ειδικότερα προβλήματα είναι τα εξής :

- Ανεπαρκής ενημέρωση και πληροφόρηση μέσω των επαγγελματικών ενώσεων και των παραρτημάτων των κρατικών υπηρεσιών.

- Δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδοτικούς πόρους : τραπεζικός δανεισμός, εθνικές και ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις.
- Δυσκολία συμμετοχής σε συνέδρια, σεμινάρια και άλλες ανάλογες πρωτοβουλίες.
- Προβλήματα αποτελεσματικότητας στις προσπάθειες εκσυγχρονισμού της βιομηχανίας, όπως είναι η υιοθέτηση νέων διαδικασιών παραγωγής, η πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες και τεχνογνωσίες, η βελτίωση των δικτύων πωλήσεων και η δημιουργία επιχειρηματικών συνεργασιών.
- Ανεπαρκής υποστήριξη τόσο σε επίπεδο συμβουλευτικών υπηρεσιών, όσο και σε επίπεδο τεχνικής υποστήριξης του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται.

Συμπεράσματα

Η μεταποίηση δεν αξιοποιεί ολοκληρωμένα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που έχει ο νομός (φυσικοί πόροι, αγροτική παραγωγή θεσμοθετημένη υποδομή, προσπελασιμότητα).

Ένα σημαντικό τμήμα της βιομηχανίας του νομού χωροθετείται στη ΒΙΠΕ Τρίπολης, η οποία ωστόσο δεν παρέχει ολοκληρωμένα τις απαραίτητες υπηρεσίες, με αποτέλεσμα να λειτουργεί ανασταλτικά στην ανάπτυξη του Νομού ως κέντρου έλξης βιομηχανικών μονάδων υπερτοπικού χαρακτήρα.

Εντοπίζονται σημαντικά προβλήματα πρόσβασης των επιχειρήσεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον, και κυρίως σε ότι αφορά την τεχνική υποστήριξη, την τεχνογνωσία και τις συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Υπάρχουν προβλήματα εύρεσης ή προσέλκυσης ειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού.

Η οργάνωση του βιομηχανικού κόσμου του νομού είναι ανεπαρκής και δεν διευκολύνει του όρους εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης της βιομηχανίας.

1.4.3.ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η Ζήτηση και Προσφορά

Εκτιμώνται τα ακόλουθα χαρακτηριστικά και προβλήματα :

- Η πολυδιάσπαση του χώρου και οι μεγάλες εκτάσεις, ορεινές και ανεκμετάλλευτες με δυσκολίες προσπέλασης (έλλειψη οδικών δικτύων).
- Η αδυναμία ορθολογικής και αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων.
- Αξιοσημείωτες είναι οι διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται στα χωρικά χαρακτηριστικά των μεγαλύτερων αστικών κέντρων και κοινοτήτων του Νομού ιδιαίτερα όσον αφορά την γειτνίαση τους με περιοχές τουριστικών δραστηριοτήτων.

- Η παρατηρούμενη συγκέντρωση του εργατικού δυναμικού στις περιοχές αυτές, καθώς και το χαμηλό επίπεδο επιμόρφωσής τους σε τουριστικά επαγγέλματα αποτελεί ένα αντικίνητρο για επενδύσεις σε τουριστικές δραστηριότητες οι οποίες απαιτούν ένταση ειδικευμένης εργασίας και εκτεταμένες υποδομές.
- Δεν αξιοποιείται το απόθεμα των φυσικών και πολιτιστικών πόρων του νομού για την τουριστική ανάπτυξη.
- Το κυρίαρχο πρότυπο του τουρισμού στο νομό είναι εκείνο του παραθεριστικού, διακινουμένου, και εμπορο -επαγγελματικού τουρισμού. Η χωρική κατανομή των τουριστικών καταλυμάτων διαμορφώνεται προς όφελος κυρίως της παράκτιας ζώνης και των αστικών κέντρων ενώ μειονεκτεί αισθητά στο σύνολο της η ορεινή ζώνη.
- Ο τουριστικός τομέας του νομού χαρακτηρίζεται από τον χαμηλό βαθμό οργάνωσης και λειτουργίας και κατ'επέκταση την μέτρια ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Η ζήτηση των τουριστικών αγαθών και υπηρεσιών προέρχεται κυρίως από την εσωτερική αγορά.
- Η μέση διάρκεια παραμονής των τουριστών καθώς και ο δείκτης πληρότητας θεωρούνται μικροί σε σχέση με το σύνολο της χώρας.
- Η τουριστική ανάπτυξη του νομού, ακολούθησε την πορεία προγραμματίστης ανάπτυξης βασισμένης κατ'εξοχήν στην ποσοτική διάσταση του τουρισμού (κλίνες, διανυκτερεύσεις κ.λ.π.) και όχι στην ποιοτική καθώς και στην εναλλακτική αειφορική ανάπτυξη.

Οι Τουριστικές επιχειρήσεις

- Το μέγεθος των ξενοδοχειακών καταλυμάτων που λειτουργούν στο Νομό Αρκαδίας είναι μικρό και φέρει τα χαρακτηριστικά της οικογενειακής επιχείρησης.
- Οι επενδύσεις για νέα καταλύματα σύμφωνα με τις εγκρίσεις του αναπτυξιακού νόμου είναι ελάχιστες.
- Οι υπόλοιπες τουριστικές υποδομές του νομού είναι αντίστοιχα ελάχιστες έως ανύπαρκτες.
- Η παροχή συμπληρωματικών προς τον ξενοδοχειακό κλάδο υπηρεσιών χαρακτηρίζεται υποτυπώδης (υπηρεσίες αναψυχής, ενοικιάσεις αυτοκινήτων κ.λ.π.).
- Η μεγάλη συγκέντρωση τουριστικών καταλυμάτων (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια), στην παράκτια ζώνη δημιουργούν πιέσεις δόμησης

νομίμων ή αυθαιρέτων καταλυμάτων. Η έλλειψη σχεδίων χρήσεως γης και ελέγχου της δόμησης στις περιοχές αυτές οδηγεί σε υποβάθμιση της τουριστικής προσφοράς και του περιβάλλοντος.

- Τα δίκτυα και οι υπηρεσίες τουριστικής προσπέλασης και μετακινήσεων, η ανεπάρκεια τους και οι ελλείψεις συνιστούν βασικούς ανασταλτικούς παράγοντες τουριστικής ανάπτυξης.
- Η έλλειψη θεσμοθετημένων παρεμβάσεων και διαχειριστικών σχεδίων σχετικά με τους υδροβιότοπους, τα μνημεία της φύσης και συνολικά τους περιβαλλοντικούς πόρους του νομού αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για την ορθολογική διαχείριση των πόρων αυτών μέσω των ειδικών μορφών τουρισμού.
- Οι ελλείψεις γνώσεις του τοπικού πληθυσμού, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, την ορθολογική διαχείριση του και την άσκηση πολυδραστηριοτήτων σχετικών με τις νέες μορφές τουρισμού και την αειφορική τουριστική ανάπτυξη, αποτελούν σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα.

1.4.4.ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Γεωργία

Οι σημαντικότερες εκτάσεις που χαρακτηρίζονται ως γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας στο νομό είναι η οινοπαραγωγική περιοχή της Επαρχίας Μαντινείας, μερικές συγκεκριμένες περιοχές της Παραλιακής Κυνουρίας που είναι ιδιαίτερα αποδοτικές ιδίως σε κηπευτικά και η περιοχή της Τριποταμιάς στα δυτικά του νομού. Εκτός από τις περιοχές αυτές, ως γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας θεωρούνται και όλες οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις που αρδεύονται καθώς και αυτές στις οποίες έχει εφαρμοστεί πρόγραμμα αναδάσμου.

Εν τούτοις και παρά τον σαφή προσανατολισμό της οικονομικής δραστηριότητας του νομού προς τον πρωτογενή τομέα, το ποσοστό των παραγωγικών καλλιεργειών στο Νομό Αρκαδίας παραμένει χαμηλό. Την στιγμή αυτή έχουν δρομολογηθεί μερικά συγκεκριμένα εγγειοβελτιωτικά έργα που στοχεύουν στην επέκταση των παραγωγικών καλλιεργειών. Τα έργα αυτά είναι η αποξήρανση του έλους της Κανδήλας στα βόρεια της Επαρχίας Μαντινείας ,η κατασκευή του ταμιευτήρα της λίμνης Τάκα. Η αποπεράτωση των έργων αυτών κρίνεται ότι θα συνεισφέρει σημαντικά στην επέκταση της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας στο νομό.

Όσον αφορά τις υπόλοιπες καλλιέργειες παρατηρούνται έντονα φαινόμενα πολυτεμαχισμού, αποτέλεσμα του μικρού γεωργικού κλήρου και της συχνής εναλλαγής γεωργικής γης με βοσκότοπους, αλλά και απομόνωσης λόγω των δυσκολιών στην προσπέλαση των χωραφιών. Σε πολλές από τις απομακρυσμένες περιοχές του Νόμου για παράδειγμα,όπως στο βόρειο τμήμα της Γορτυνίας και της Μαντινείας και το νότιο τμήμα της Επαρχίας Μεγαλόπολης, λείπουν τα έργα υποδομής που θα επέτρεπαν την αύξηση της παραγωγικότητας με αποτέλεσμα να παρατηρούνται συχνά φαινόμενα εγκατάλειψης.

Παράλληλα, ιδιαίτερη προσοχή απαιτεί η προστασία και αναβάθμιση της αγροτικής παραγωγής του κάμπου της Μεγαλόπολης.

Η υστέρηση που παρουσιάζεται στην οικονομική ανάπτυξη του νομού έχει σαν αποτέλεσμα να μην απειλείται σοβαρά η γεωργική παραγωγή από δυναμικότερες χρήσεις. Σαν εξαίρεση του κανόνα αυτού αναφέρονται οι πιέσεις για οικιστική εξάπλωση των οικισμών της παράκτιας ζώνης. Αυτή η σύγκρουση των χρήσεων γης στην Παραλιακή Κυνουρία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω της υψηλής παραγωγικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της περιοχής σε κηπευτικά κυρίως προϊόντα.

Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφία στον νομό αποτελεί κύρια δραστηριότητα και μία από τις βασικές πηγές εισοδήματος καθώς σχεδόν το μισό της συνολικής έκτασης του νομού καλύπτεται από βοσκοτόπους.

Ως βασικά προβλήματα αναφέρονται τα ακόλουθα :

- Ο πολυτεμαχισμός των βοσκοτόπων που συχνά εναλλάσσονται με γεωργική γη ή δασικές εκτάσεις. Η έλλειψη ζωνών ελεύθερης βόσκησης συχνά καταλήγει σε σύγκρουση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας με άλλες χρήσεις γης όπως οι καλλιέργειες και κυρίως τα δάση.
- Η έλλειψη έργων υποδομής που απαιτούνται για την κτηνοτροφία όπως δρόμων προσπέλασης βοσκοτόπων και βελτίωσης βατότητας των υπαρχόντων.
- Τέλος ειδική μέριμνα απαιτείται όσον αφορά στην χωροθέτηση των κτηνοτροφικών μονάδων. Σε περιοχές όπου παρατηρείται συγκέντρωση μεγάλων χοιροστασιών είναι απαραίτητο να λαμβάνονται ειδικά μέτρα με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος.

Δασοπονία

Ο Νομός χαρακτηρίζεται από αρκετά εκτεταμένη δασοκάλυψη που γενικά βρίσκεται σε καλή κατάσταση παρά το ότι έχουν κατά το παρελθόν υποστεί καταστροφές από πολέμους, βοσκή, εκχερσώσεις (νόμιμες και παράνομες), παράνομες υλοτομίες και ανεξέλεγκτες καρπώσεις. Η υπερβόσκηση των βοσκοτόπων είχε σαν αποτέλεσμα την διάβρωση σε μεγάλο βαθμό του εδάφους, την απώλεια ικανότητας για προσαύξηση αξιόλογων δασών και την μετατροπή τους σε θαμνώδεις και γυμνές εκτάσεις.

- ο Όσον αφορά στην προστασία των δασών σημειώνεται η υψηλή επικινδυνότητα του Δασικού Συμπλέγματος Αρχαίας Σκυρίτιδος – βλαχοκερασιάς (Δασαρχείο Τρίπολης) λόγω της μεγάλης ευφλεκτικότητας και καυστικότητας των περισσότερων ειδών. Αντίθετα, το δασικό Σύμπλεγμα Δυτικού, Ανατολικού και βορείου Μαινάλου (δασαρχείο Βυτίνας), δεν κρίνεται ότι κινδυνεύει ιδιαίτερα από πυρκαγιές λόγω των κλιματολογικών

συνθηκών και του δασοπονικού είδους της ελάτης που δεν είναι ανάλογα ευάλωτο. Σημειώνεται πάντως η έλλειψη δικτύου δασικών δρόμων σε απροσπέλαστα δασικά.

- Ιδιαίτερης σημασίας θεωρείται η προστασία των δασών από την βοσκή.
- Τα προγράμματα αναδάσωσης που στοχεύουν στην βελτίωση των Δασικών Συμπλεγμάτων του νομού είναι σχετικά μικρής κλίμακας και πάσχουν από δυσκολίες εφαρμογής.
- Τέλος, σε συνάρτηση με την αξιοποίηση των δασών αναφέρεται η μικρή σχετικά απόδοση των δασικών συμπλεγμάτων του νομού σε δασικά προϊόντα.

Αλιεία

Λόγω της γεωμορφολογίας του νομού, η αλιεία δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη. Εκτός από το μικρό σχετικά μήκος της ακτογραμμής του νομού, σε αυτό συντελεί η ανυπαρξία των σχετικών υποδομών, αλιευτικών καταφυγίων, εγκαταστάσεων ιχθυόσκαλας κ.λ.π. Ανάλογη καθυστέρηση παρουσιάζεται και στις υδατοκαλλιέργειες του νομού τόσο όσον αφορά στα θαλάσσια όσο και στα ποτάμια ιχθυοτροφεία.

Βιοτεχνία –Βιομηχανία

Σχετική υστέρηση παρουσιάζεται επίσης στην ανάπτυξη του κλάδου της μεταποίησης στον νομό.

Οι σημαντικότερες βιομηχανικές μονάδες του νομού συγκεντρώνονται στην βιομηχανική περιοχή (ΒΙΠΕ) της Τρίπολης. Η ΒΙΠΕ βρίσκεται σε ιδιαίτερα προνομαχική θέση κοντά στην πόλη, σε άμεση επαφή με τον οδικό άξονα προς την Αθήνα και το επαρχιακό δίκτυο που συνδέει την πόλη με την ανατολική και νότια Πελοπόννησο.

Παρά την καλή της θέση, η ΒΙΠΕ παραμένει σχετικά αναξιοποίητη. Η καθυστέρηση στην ανάπτυξη της οφείλεται τόσο στην καθυστέρηση της υλοποίησης των προδιαγεγραμμένων υποδομών της όσο και στην μειωμένη δυναμικότητα της επιχειρηματικής δραστηριότητας στον νομό. Επισημαίνεται εν τούτοις η ανάγκη να προστατευθεί η ΒΙΠΕ από την πιθανή εγκατάσταση οχλουσών μονάδων καθώς κρίνεται ότι βρίσκεται σε μικρή σχετικά απόσταση από την πόλη της Τρίπολης.

Παράλληλα επισημαίνεται η ανάγκη να εξεταστεί η δυνατότητα δημιουργίας τοπικών βιοτεχνικών πάρκων (ΒΙΠΑ) στην Μεγαλόπολη ή το Λεωνίδιο με στόχο την στέγαση των μεταποιητικών μονάδων που μπορεί να αναπτυχθούν στις περιοχές αυτές όπως άλλωστε αναφέρεται και στο σχετικό κεφάλαιο.

Εξόρυξη

Βασικοί υπεδάφιοι πόροι του νομού είναι ο λιγνίτης της περιοχής Μεγαλόπολης και τα μάρμαρα.

Παράλληλα υπάρχουν αρκετές μονάδες αδρανών υλικών διάσπαρτες στον νομό κυρίως κατά μήκος των αξόνων του επαρχιακού οδικού δικτύου. Τόσο η δραστηριότητα όσο και η παρουσία και μόνο των λατομείων αυτών προκαλούν περιβαλλοντικά προβλήματα που απαιτείται να αντιμετωπισθούν.

Επισημαίνονται ακόμη οι αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την πρωτογενή παραγωγή που προκαλούνται από την εξορυκτική δραστηριότητα του ΑΗΣ της Μεγαλόπολης.

Τουρισμός

Ο νομός είναι ιδιαίτερα πλούσιος σε τουριστικούς πόρους οι περισσότεροι από τους οποίους βρίσκονται εκτός των γνωστών τουριστικών διαδρομών και παραμένουν ανεκμετάλλευτοι. Ήδη παρατηρείται μία σταδιακή εκ των ενόντων ανάπτυξη της παράκτιας ζώνης του νομού με αποτέλεσμα την σχετική διόγκωση της προσφοράς σε παραθεριστικές κατοικίες, τουριστικές κλίνες και άλλες συναφείς εξυπηρετήσεις στην περιφέρεια των παραλιακών οικισμών του νομού. Η τάση αυτή αναμένεται να εξασκήσει πιέσεις στα ιδιαίτερα παραγωγικά τμήματα της γεωργικής γης της επαρχίας Κυνουρίας και για το λόγο αυτό απαιτείται να ελεγχθεί μέσω ειδικών ρυθμίσεων.

Όσον αφορά την συνολική τουριστική εκμετάλλευση του νομού, υπάρχει δυνατότητα για περαιτέρω ανάδειξη των τουριστικών πόρων του. Αυτό προϋποθέτει την ανάδειξη και θεσμοθέτηση των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, των δασικών εκτάσεων και κυρίως των πολλών κλασικών, βυζαντινών και νεώτερων μνημείων που δεν έχουν ακόμη αναδειχθεί ή προστατευθεί νομικά.

Οικιστικές Χρήσεις

Το οικιστικό δίκτυο του νομού αποτελείται από έναν μεγάλο αριθμό μεσαίου και μικρού μεγέθους οικισμών. Έχει κέντρο την Τρίπολη και δευτερεύοντα κέντρα τις μεσαίου μεγέθους κωμοπόλεις που έχουν αναπτυχθεί στις αγροτικές περιοχές και την παραλιακή Ζώνη. Πολλοί από τους οικισμούς βρίσκονται σε απομακρυσμένες ορεινές περιοχές με εμφανή προβλήματα προσπελασιμότητας και εξυπηρέτησης από υποδομές.

Επισημαίνονται οι οικιστικές πιέσεις πάνω στην γεωργική γη της παράκτιας ζώνης. Οι τάσεις αυτές απαιτούν τον έλεγχο της άναρχης επέκτασης των τουριστικών καταλυμάτων και συναφών χρήσεων όπως και την εξάπλωση της παραθεριστικής κατοικίας στην εκτός σχεδίου περιοχή. Για το σκοπό αυτό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στην οριοθέτηση των οικισμών της Παραλιακής Κυνουρίας που στερούνται εγκεκριμένων ορίων και στην πολεοδόμηση των πλέον δυναμικών από αυτούς με γνώμονα την θερινή επιβάρυνση.

1.4.5. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο νομός παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον όσον αφορά τη χλωρίδα και τους επί μέρους τύπους οικοτόπων.

Σύμφωνα με ήδη υπάρχοντα στοιχεία έχουν καταγραφεί σε επιμέρους περιοχές της Αρκαδίας 272 σημαντικά είδη από τα οποία 5 περιλαμβάνονται στον Κόκκινο Κατάλογο, 37 είναι ελληνικά ενδημικά είδη και 34 είναι ενδημικά της Πελοποννήσου.

Η συνεχής ανθρώπινη παρουσία στην περιοχή έχει οδηγήσει στην σταδιακή εξαφάνιση αρκετών ειδών της πανίδας και κυρίως των μεγάλων θηλαστικών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην Αρκαδία παρουσιάζει η ερπετοπανίδα αλλά και η πανίδα ασπόνδυλων, ιδιαίτερα στην περιοχή του όρους Μαίναλο. Συνολικά έχουν καταγραφεί 92 είδη θηλαστικών, ψαριών, ερπετών, αμφιβίων και ασπόνδυλων που χρήζουν ιδιαίτερης αξίας. Οι λίγοι υγρότοποι του νομού φιλοξενούν έναν σημαντικό αριθμό ειδών πουλιών. Συνολικά έχουν καταγραφεί στις περιοχές των λιμνών Μουστου και Τάκα 143 είδη από τα οποία 40 περιλαμβάνονται στην Κοινοτική Οδηγία 79/409 και 10 εντάσσονται σε μία από τις κατηγορίες κινδύνου του Εθνικού Κόκκινου Καταλόγου. Σε επίπεδο νομού έχει σημειωθεί η παρουσία 70 σημαντικών ειδών εκ των οποίων 57 είδη περιλαμβάνονται στην Κοινοτική Οδηγία 79/409 και 13 είδη περιλαμβάνονται στον Εθνικό Κόκκινο Κατάλογο.

Όσον αφορά τώρα τους τύπους οικοτόπων υπάρχουν τρεις τύποι προτεραιότητας (Δάση Μαύρης Πεύκης, Δάση Μηλόκεδρου και Δάση Δενδρόκεδρου) από τους οποίους τα Δάση του Δενδρόκεδρου είναι μοναδικά στην Ευρώπη. Επίσης ενδιαφέρον έχουν οι οικότοποι των Δασών Καστανιάς, των απότομων πλαγιών, των Μεσογειακών ασβεστολιθικών γκρεμών, των νοτιοελληνικών γκρεμών, των γκρεμών ψηλών υψομέτρων, των ασβεστούχων αλπικών λειμώνων, των αμμοθινών και των αλοφυτικών πεδίων. Ιδιαίτερα κοινή είναι η παρουσία των τύπων οικοτόπων με θάμνους, φρύγανα και σκληρόφυλλα δάση.

1.4.6. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Μεταφορές – Συγκοινωνίες

Η συμπλήρωση της οδικής υποδομής του νομού, είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την ανάπτυξη της περιοχής. Έτσι, πρέπει αφ ενός μεν να ολοκληρωθεί η Εθνική οδός Κορίνθου – Τρίπολης – Καλαμάτας με την κατασκευή του τμήματος Τρίπολη – Καλαμάτα, αφ ετέρου δε να βελτιωθεί το πρωτεύον οδικό δίκτυο, ώστε να γίνει συντομότερο και ασφαλέστερο, καθώς και ειδικές διαδρομές του δευτερεύοντος για λόγους τουριστικούς. Σημαντική από αυτή τη σκοπιά διαφαίνεται η προοπτική επέκτασης του παραλιακού επαρχιακού δρόμου από το Λεωνίδιο προς τη Λακωνία σε νέα χάραξη.

Επίσης αναγκαία είναι η οδική σύνδεση του νομού με την Αχαΐα και την Ολυμπία. Ο εκσυγχρονισμός και η αξιοποίηση της υπάρχουσας σιδηροδρομικής υποδομής θα βοηθήσει αναμφισβήτητα την ανάπτυξη της περιοχής

Ο νομός δεν διαθέτει αξιόλογη λιμενική υποδομή. Υπάρχει μόνο το λιμάνι του Λεωνιδίου, καθώς επίσης και μικρή προβλήτα στο Άστρος Κυνουρίας. Υπάρχει

λοιπόν άμεση ανάγκη αναβάθμισης και επέκτασης αυτών των εγκαταστάσεων, ώστε να μπορούν να εξυπηρετούν τη θαλάσσια διακίνηση εμπορευμάτων και την τουριστική κίνηση με τον ελλιμενισμό τουριστικών σκαφών. Σημειώνεται επίσης η ανάγκη κατασκευής αλιευτικών καταφυγίων.

Τέλος πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες υποδομές για την χρήση του στρατιωτικού αεροδρομίου Τρίπολης ως πολιτικό αεροδρόμιο.

Ύδρευση

Οι περισσότεροι οικισμοί της Αρκαδίας διαθέτουν δίκτυα ύδρευσης. Τα κυριότερα προβλήματα των υπαρχόντων δικτύων, αφορούν την συντήρηση και τον εμπλουτισμό τους, καθώς και την αντικατάσταση των παλαιών δικτύων που έχουν κατασκευασθεί από τσιμεντοσωλήνες και παρουσιάζουν διαρροές από διάρρηξη ή εμφράξεις από τη συσσώρευση αλάτων.

Εγγειοβελτιωτική Υποδομή

Στο νομό το μεγαλύτερο μέρος των αρδεύσεων πραγματοποιείται με γεωτρήσεις ή πηγάδια. Υπάρχουν μόνο μικρά αρδευτικά έργα τα οποία εξυπηρετούν περιορισμένο αριθμό καλλιεργειών.

Σημαντικό είναι ότι έχει δρομολογηθεί από το Υπουργείο Γεωργίας η κατασκευή του αρδευτικού έργου της Κανδήλας.

Επίσης, έργο μακράς πνοής για το νομό, είναι το αρδευτικό της Λίμνης Τάκα.

Για τη συμπλήρωση της εγγειοβελτιωτικής της υποδομής όμως, η Αρκαδία έχει ακόμη ανάγκη κατασκευής πολλών ανασχετικών φραγμάτων και λιμνοδεξαμενών για την άρδευση των μικρών οροπεδίων που την χαρακτηρίζουν, όπως στη περιοχή του Δήμου Φαλάνθου στην περιοχή του Δήμου Βαλιτετσίου κ.λ.π..

Αποχέτευση

Οι Δήμοι Τρίπολης και Μεγαλόπολης, διαθέτουν δίκτυα αποχέτευσης, αλλά όλοι οι υπόλοιποι Δήμοι και Κοινότητες του Νομού Αρκαδίας, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, δεν διαθέτουν. Η διάθεση τους γίνεται κυρίως σε απορροφητικούς βόθρους και σε πολύ μικρό ποσοστό σε σηπτικούς με τα γνωστά επιβαρυντικά για το περιβάλλον επακόλουθα.

Ένας μακροπρόθεσμος σχεδιασμός της δημιουργίας υποδομής αποχέτευσης στο νομό, απαιτεί την ιεράρχηση της κατασκευής έργων με βασικά κριτήρια τον πληθυσμό των οικισμών (μόνιμο ή εποχιακό) και την επιβάρυνση στο περιβάλλον λόγω γεωγραφικής θέσης (παραλιακές τουριστικές περιοχές, γειτνίαση με εκμεταλλεύσιμα υδροφόρα κοιτάσματα κ.λ.π.).

Διαχείριση Απορριμμάτων

Ποσότητες και Σύνθεση απορριμμάτων

Βασικό χαρακτηριστικό της παραγωγής απορριμμάτων είναι η μεγάλη τοπική διασπορά τους, γεγονός που οφείλεται σε δύο παράγοντες :

- Στην ύπαρξη πολλών (250) ΟΤΑ και οικισμών.
- Στο έντονο ανάγλυφο της εξεταζόμενης περιοχής.

Υφιστάμενη διαχείριση απορριμμάτων

Στα αστικά κέντρα του νομού παρουσιάζονται σοβαρά προβλήματα, η κατάσταση στους μικρότερους ΟΤΑ είναι σαφώς χειρότερη. Η ανεξέλεγκτη διάθεση κυριαρχεί, με ελάχιστες εξαιρέσεις, ενώ η οργάνωση της συλλογής και μεταφοράς των απορριμμάτων γίνεται είτε με την χρήση δημοτικών οχημάτων (απορριμματοφόρων ή ανοιχτών φορτηγών), είτε από ιδιώτες εργολάβους με ετήσια αμοιβή, είτε με ατομική ευθύνη του κάθε κατοίκου.

Συνοψίζοντας, μπορούμε να διατυπώσουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα :

- Η διαχείριση των απορριμμάτων στο Νομό Αρκαδίας χαρακτηρίζεται από ανεξέλεγκτη διάθεση των απορριμμάτων και σοβαρά προβλήματα στην οργάνωση της συλλογής και μεταφοράς.
- Το γεγονός αυτό εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον.
- Η ανάγκη για σχεδιασμένη διαχείριση είναι κατεπείγουσα.

1.4.7.ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Εκπαίδευση

Από πλευράς έμψυχου υλικού, τόσο η πρωτοβάθμια, όσο και η δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο νομό, παρουσιάζουν αριθμητική επάρκεια σε κύριο διδακτικό και βοηθητικό προσωπικό. Ελλείψεις παρουσιάζονται σε εξειδικευμένο προσωπικό (σχολικοί σύμβουλοι, ψυχολόγοι, σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού κ.λ.π.), αφού οι υπάρχοντες δεν επαρκούν. Πρόβλημα είναι επίσης ότι υπάρχει μεγάλος αριθμός κενών οργανικών θέσεων καθηγητών, που καλύπτονται από αναπληρωτές και ωρομίσθιους, γεγονός που έχει τις αναμενόμενες επιπτώσεις στην εκπαίδευση των μαθητών.

Από πλευράς υλικοτεχνικής υποδομής, υπάρχουν κατ αρχήν στεγαστικά προβλήματα που χρειάζονται επίλυση.

Από την άλλη, υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις σε αίθουσες εκδηλώσεων και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, βιβλιοθηκών, εργαστηρίων, μουσικών οργάνων, Η/Υ και αθλητικών εγκαταστάσεων, ενώ υπάρχει παντελής έλλειψη σχολικών ιατρείων που γίνεται ιδιαίτερα αισθητή στις απομακρυσμένες περιοχές όπου υπάρχουν πολλά παιδιά και δυσκολίες στη μετακίνηση (π.χ. Γορτυνία).

Σημαντικό πρόβλημα είναι επίσης, η μετακίνηση πολλών μαθητών καθημερινά σε αποστάσεις δεκάδων χιλιομέτρων.

Τέλος από πλευράς σύνδεσης της εκπαίδευσης με την κοινωνία και τη παραγωγή, παρατηρείται μόνον η συμμετοχή πολύ περιορισμένου αριθμού Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Υγεία – Πρόνοια

Στο νομό, λόγω της ύπαρξης του Γενικού Νοσοκομείου Τρίπολης, που είναι νοσηλευτικό ίδρυμα Περιφερειακής εμβέλειας, ο δείκτης κλινών ανά χίλιους κατοίκους, είναι υψηλότερος από τον αντίστοιχο όλης της Επικράτειας.

Αντίθετα οι δείκτες ιατρών και φαρμακείων ανά χίλιους κάτοικους υστερούν ακόμη σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο. Η κάλυψη των κενών οργανικών θέσεων στα Νοσηλευτικά Ιδρύματα του νομού θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων σε έμψυχο υλικό.

Επίσης υπάρχουν ελλείψεις εξοπλισμού των Περιφερειακών Ιατρείων κυρίως, που πρέπει να καλυφθούν.

Η υπάρχουσα υποδομή Κοινωνικής Πρόνοιας στο Νομό Αρκαδίας είναι ανεπαρκής για τις ανάγκες του. Οι μεγαλύτερες ελλείψεις εντοπίζονται κυρίως σε Γηροκομεία και Παιδικούς Σταθμούς. Χαρακτηριστική είναι και η έλλειψη Βρεφονηπιακών Σταθμών.

Όσον αφορά τα υπάρχοντα Ιδρύματα Κοινωνικής Πρόνοιας, οι κυριότερες ελλείψεις αφορούν κυρίως τη στελέχωσή τους με επαρκές επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό.

1.4.8. Βασικοί οικονομικοί / Παραγωγικοί τομείς για το Νομό

(κατά σειρά σπουδαιότητας / σημασίας, με κλίμακα 0-4 για τα α, β, γ, δ και με αρίθμηση από το 0 έως το 10 για τους επιμέρους υποτομείς / κλάδους)

α) Αγροτικός Τομέας (0-4)

4

- Γεωργία (φυτική παραγωγή) (0-10)
- Κτηνοτροφία (0-10)
- Αλιεία (0-10)
- Δασοπονία (0-10)
- Βιολογικά προϊόντα (0-10)

β) Μεταποιητικός Τομέας (Βιομηχανία-Βιοτεχνία) (0-4)

4

γ) Τουρισμός (0- 4)

4

- Θαλάσσιος (0-10)
- Αρχαιολογικός (0-10)
- Αγροτουρισμός (0-10)
- Θρησκευτικός (0-10)

δ) Λοιπές Υπηρεσίες 0-4

4

- Εμπόριο (0-10)
- Δημόσια Διοίκηση (0-10)
- Εκπαίδευση (0-10)
- Υγεία (0-10)
- Μεταφορές (0-10)
- Λοιπές (0-10)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΙΔΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

2.1 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τα μέτρα που αποβλέπουν στην προώθηση της γεωργικής ανάπτυξης θα πρέπει

- A) να τροποποιούν την παραγωγική διαδικασία
- B) να μεταβάλλουν τις συμπεριφορές και τις ενέργειες των γεωργών
- Γ) να μεταβάλλουν το χαρακτήρα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- Δ) να συμπίεσουν το κόστος παραγωγής και να αυξήσουν την πρόσοδο

Όλα αυτά βέβαια απαιτούν εργασία, μάθηση, πειραματισμό, κατανόηση και πρέπει να επιδιωχθούν μέσα από μία αρμονική συνεργασία του αγροτικού κόσμου με τον επιστημονικό.

Σοβαρό είναι το πρόβλημα του πολυτεμαχισμού της γεωργικής γης, καθώς και η μεγάλη διαφοροποίηση που παρουσιάζεται στην έκταση της γεωργικής γης που διαθέτει ο κάθε παραγωγός.

Για να ξεπεραστεί αυτή η οικονομική τροχοπέδη, οι παραγωγοί πρέπει να οργανωθούν σε συνεταιριστικές ενώσεις ή ομάδες παραγωγών. Τα οφέλη από μια τέτοια προοπτική θα είναι πολλά για τους παραγωγούς, την ευρύτερη περιοχή αλλά και το καταναλωτικό κοινό.

Η αύξηση της παραγωγής, η βελτίωση της ποιότητας και η απ ευθείας διάθεση των προϊόντων στο καταναλωτικό κοινό, μέσω συνεργατικού σχήματος προσφέρει τεράστιες δυνατότητες στη συμπίεση του κόστους παραγωγής και στην αύξηση της προσόδου.

Τέλος αναγκαία είναι η ολοκλήρωση των εγγειοβελτιωτικών και άλλων γεωργικών υποδομών.

2.2.ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΟΥ ΧΩΡΟΥ

Ο νομός αντιμετωπίζει προβλήματα αποδιάρθρωσης και δημογραφικής κατάρρευσης του αγροτικού – ορεινού χώρου.

Τα προβλήματα αυτά οφείλονται τόσο σε ιστορικούς λόγους όσο και στην τρέχουσα συγκυρία της γενικότερης αναδιάρθρωσης των γεωργικών πολιτικών.

Ταυτόχρονα ο νομός διαθέτει σημαντικές δυνατότητες και πόρους, για τη διατήρηση και ανάπτυξη του αγροτικού χώρου.

Η διατήρηση και η ανάπτυξη του αγροτικού – ορεινού χώρου, αποτελεί προτεραιότητα για το Ν. Αρκαδίας, προκειμένου να αντιμετωπισθεί η πιθανή αγροτική έξοδος, η δημογραφική κατάρρευση, η συνακόλουθες κρίσεις του φυσικού περιβάλλοντος και η επιβάρυνση των αστικών κέντρων.

Για το σκοπό αυτό θεωρείται αναπτυξιακός στόχος, η υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης ανάπτυξης του αγροτικού – ορεινού χώρου του Ν. Αρκαδίας με αποκεντρωμένη διαχείριση.

2.3.ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ

Η στρατηγική στόχευση είναι η ενίσχυση της μεταποίησης. Βεβαίως ο Νομός Αρκαδίας δεν θα γίνει στο προβλεπτό τουλάχιστον μέλλον, μεγάλο κέντρο βιομηχανικής συγκέντρωσης.

Πρώτη βασική κατεύθυνση για την ενίσχυση και ανάπτυξη της μεταποίησης στο νομό πρέπει να είναι ο προσανατολισμός σε δύο κατηγορίες κλάδων :

- Κλάδοι που αξιοποιούν τοπικά πλεονεκτήματα δηλαδή κυρίως μονάδες που επεξεργάζονται πρώτες ύλες (αγροτικές και ορυκτές) του Νομού. Οι αγορές για τα προϊόντα αυτών των κλάδων μπορεί να είναι τοπικές, επιπέδου Νομού, χώρας και του εξωτερικού.
- Κλάδοι που παράγουν για τις ανάγκες τοπικών αγορών, όπως είναι για παράδειγμα οι κλάδοι του ξύλου, των μη μεταλλικών ορυκτών, και των τελικών προϊόντων από μέταλλο που καλύπτουν τις ανάγκες της κατασκευαστικής αγοράς ή αντιστοίχως οι επισκευαστικοί κλάδοι μηχανών, ηλεκτρικών συσκευών και αυτοκινήτων.

Δεύτερη βασική κατεύθυνση πρέπει να αποτελέσει η προσέλκυση επιλεγμένων βιομηχανικών επενδύσεων, ουδέτερου τύπου εγκατάστασης, μεσαίου και «μεγάλου»μεγέθους. Αυτό μπορεί να γίνει είτε με την κινητοποίηση ενδογενών πόρων του Νομού και φαίνεται ότι υπάρχει ο απαραίτητος δυναμισμός, είτε με την προσέλκυση εξωγενών πόρων.

Βασική προϋπόθεση είναι η ολοκλήρωση των έργων υποδομής της ΒΙΠΕ.

Τρίτη βασική κατεύθυνση και μέριμνα της σχεδιαζόμενης μεταποιητικής ανάπτυξης πρέπει να είναι η προστασία του περιβάλλοντος. Ως προς αυτό αναδεικνύεται ένα πλέγμα κατευθύνσεων.

- Αποφυγή εγκατάστασης στην περιοχή πολύ μεγάλων και οχλουσών βιομηχανιών.
- Προστασία ευαίσθητων οικολογικά περιοχών από το ενδεχόμενο εγκατάστασης ρυπογόνων μονάδων και ειδικότερα μονάδων που δεν συνδέονται με τον παραγωγικό ιστό της κάθε περιοχής.
- Περιορισμός και ο έλεγχος της ρύπανσης σε ήδη οχλούσες βιομηχανίες – βιοτεχνίες (εκσυγχρονισμός τεχνολογίας, έλεγχος και καθαρισμός των αποβλήτων, κίνητρα μετεγκατάστασης, διοικητικές ρυθμίσεις).
- Αξιοποίηση υποπροϊόντων για παραγωγή ενέργειας, καθώς και η χρήση ήπιων μορφών ενέργειας.

Και τέλος,

Τέταρτη συμπληρωματική κατεύθυνση πρέπει να είναι η ενίσχυση, διατήρηση και αναβίωση των οικοτεχνικών – χειροτεχνικών δραστηριοτήτων με παράδοση στην περιοχή.

2.4 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Οι βασικοί στρατηγικοί στόχοι τουριστικής ανάπτυξης είναι οι ακόλουθοι :

- Υιοθέτηση και ανάπτυξη ενός μοντέλου ήπιας τουριστικής ανάπτυξης που αξιοποιεί τους τοπικούς φυσικούς, περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς πόρους.
- Έκφραση αυτής της πολιτικής με το σχεδιασμό προγραμμάτων εναλλακτικού τουρισμού.
- Εφαρμογή της μεθόδου των ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων τουριστικής ανάπτυξης συμπεριλαμβάνουν ποικιλία δράσεων όπως αναψυχή, περιήγηση, εκπαίδευση κ.λ.π..
- Αναβάθμιση των τουριστικών υποδομών.
- Ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ανάπτυξη του συστήματος τουριστικής προβολής του νομού.
- Ανάδειξη και αξιοποίηση των τουριστικών πόρων.

2.5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι βασικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες ανάπτυξης σε επίπεδο νομού είναι :

Διατήρηση φυσικών πόρων : Οι φυσικοί πόροι αποτελούν τη βάση για την ανάπτυξη κάθε περιοχής. Στην πεδινή περιοχή η ποιότητα των εδαφών, το υδατικό δυναμικό, οι βιότοποι, τα επί μέρους χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα, είναι διατηρητέοι πόροι και κάθε επέμβαση και αλλοίωση στο φυσικό περιβάλλον έχει άμεσες οικονομικές επιπτώσεις στην γεωργική παραγωγή, στην αλιεία, στον τουρισμό και στον τομέα των υπηρεσιών και μεταφορών, δραστηριότητες που αποτελούν τις βασικές κατευθύνσεις για την οικονομική ανάπτυξη του νομού.

Τουρισμός : Στην ορεινή περιοχή οι υφιστάμενοι οικισμοί, θα πρέπει να αποτελέσουν τον κορμό των απαιτούμενων εγκαταστάσεων. Το φυσικό περιβάλλον, η ιστορική μνήμη της περιοχής και η επιθυμητή "με μέτρο" ανάπτυξη, προϋποθέτουν τη μικρή κλίμακα των οικοδομικών έργων. Στην ορεινή περιοχή οι φυσικοί πόροι, τα ιστορικά και παραδοσιακά δεδομένα και το οικιστικό δίκτυο οδηγούν στην άποψη ότι ο κυριότερος άξονας οικονομικής ανάπτυξης ενδείκνυται να είναι οι ήπιες δραστηριότητες αναψυχής, οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν σε συνεχή ετήσια βάση, με διάφορες εναλλακτικές μορφές, ένα ποικίλο πλήθος δραστηριοτήτων.

Μεταφορές : Στα πλαίσια της ανάπτυξης και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής πρέπει να εξασφαλισθεί η βελτίωση του υπάρχοντος οδικού δικτύου (βελτίωση χάραξης, ασφάλειας, διαμόρφωσης περιβάλλοντα χώρου, σήμανσης κ.λ.π.) και να γίνουν ελάχιστες αναγκαίες συμπληρώσεις του υπάρχοντος. Η επανιεράρχηση του δικτύου θα βοηθήσει στον προγραμματισμό έργων και επεμβάσεων.

Υποδομές: Η αντιμετώπιση των υποδομών είναι αναγκαία ώστε :

- Να καλυφθούν οι κοινωνικές ανάγκες τόσο του μόνιμου πληθυσμού, όσο και των επισκεπτών (εκπαίδευση, περίθαλψη, διαμονή παροχή υπηρεσιών κ.λ.π.).
- Να εξασφαλισθεί η τεχνική υποστήριξη του συνόλου των δραστηριοτήτων στην περιοχή (ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα, τηλεπικοινωνίες, ενέργεια κ.λ.π.).
- Να αντιμετωπισθούν όλα τα προβλήματα μόλυνσης, ρύπανσης και γενικά καταστροφής του περιβάλλοντος, που δημιουργούνται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Ειδικότερα εδώ θα πρέπει να υπογραμμισθούν όσα ζητήματα δημιουργούνται από την διαχείριση των επιφανειακών και υπόγειων νερών, τη γεωργία και κτηνοτροφία, τις εξορυκτικές δραστηριότητες, τις ελλείψεις σε τεχνική και κοινωνική υποδομή κ.λ.π..

Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος : Για να εξασφαλισθεί η διατήρηση των ευαίσθητων οικοσυστημάτων απαιτείται παράλληλα με τα μέτρα ανάπτυξης η θεσμοθέτηση ζωνών – περιοχών προστασίας.

Η ύπαρξη διαχειριστικών σχεδίων καθώς και ο έλεγχος των δραστηριοτήτων (φύλακες κ.λ.π.), αποτελούν επίσης απαραίτητες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της προστασίας.

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος δεν αντιμετωπίζεται ανεξάρτητα από τις άλλες δραστηριότητες αλλά ως προϋπόθεση για την ανάπτυξη των υπολοίπων δραστηριοτήτων, με τις οποίες βρίσκεται κατ'ανάγκη σε μία δυναμική σχέση.

2.6 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Μεταφορές – Επικοινωνίες

Η συμπλήρωση της οδικής υποδομής του νομού, είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την ανάπτυξη της περιοχής. Έτσι, πρέπει αφ' ενός μεν να ολοκληρωθεί η Εθνική οδός Κορίνθου – Καλαμάτας με την κατασκευή του τμήματος Τρίπολη – Καλαμάτα, αφ' ετέρου δε να βελτιωθεί το πρωτεύον οδικό δίκτυο, ώστε να γίνει συντομότερο και ασφαλέστερο, καθώς και ειδικές διαδρομές του δευτερεύοντος για λόγους τουριστικούς. Σημαντική από αυτή τη σκοπιά διαφαίνεται η προοπτική επέκτασης του παραλιακού επαρχιακού δρόμου από το Λεωνίδιο προς τη Λακωνία σε νέα χάραξη.

Ο εκσυγχρονισμός και η αξιοποίηση της υπάρχουσας σιδηροδρομικής υποδομής θα βοηθήσει αναμφισβήτητα την ανάπτυξη της περιοχής.

Ο νομός δεν διαθέτει αξιόλογη λιμενική υποδομή. Υπάρχει λοιπόν άμεση ανάγκη αναβάθμισης και επέκτασης των λιμενικών υποδομών, ώστε να μπορούν να εξυπηρετούν τη θαλάσσια διακίνηση εμπορευμάτων και την τουριστική κίνηση με τον ελλιμενισμό τουριστικών σκαφών. Σημειώνεται επίσης η ανάγκη κατασκευής αλιευτικών καταφυγίων.

Πρέπει να γίνουν οι αναγκαίες υποδομές για την χρήση του στρατιωτικού αεροδρομίου Τρίπολης από αεροσκάφη και ελικόπτερα για λόγους τουριστικούς, μεταφοράς ασθενών, αεροπυρόσβεσης κ.λ.π..

Ύδρευση

Οι περισσότεροι οικισμοί της Αρκαδίας διαθέτουν δίκτυα ύδρευσης. Τα κυριότερα προβλήματα των υπαρχόντων δικτύων, αφορούν την συντήρηση και τον εμπλουτισμό τους, καθώς και την αντικατάσταση των παλαιών δικτύων που έχουν κατασκευασθεί από τσιμεντοσωλήνες και παρουσιάζουν διαρροές από διάρρηξη ή εμφράξεις από τη συσσώρευση αλάτων.

Εγγειοβελτιωτική Υποδομή

Για τη συμπλήρωση της εγγειοβελτιωτικής της υποδομής, η Αρκαδία έχει ακόμη ανάγκη κατασκευής πολλών ανασχετικών φραγμάτων και λιμνοδεξαμενών για την άρδευση των μικρών οροπεδίων που την χαρακτηρίζουν όπως στη περιοχή του Δήμου Φαλάνθου, στην περιοχή του Δήμου Βαλτετσίου, κ.λ.π..

Αποχέτευση

Ένας μακροπρόθεσμος σχεδιασμός της δημιουργίας υποδομής αποχέτευσης στο νομό, απαιτεί την ιεράρχηση κατασκευής έργων με βασικά κριτήρια τον πληθυσμό των οικισμών (μόνιμο ή εποχιακό) και την επιβάρυνση στο περιβάλλον λόγω γεωγραφικής θέσης (παραλιακές τουριστικές περιοχές, γειτνίαση με εκμεταλλεύσιμα υδροφόρα κοιτάσματα κ.λ.π.).

Με βάση τα παραπάνω, η στρατηγική της ενίσχυσης των τεχνικών υποδομών στο νομό, θα πρέπει να περιλαμβάνει τους παραπάνω στόχους ανά τομέα, εξειδικευμένους στους αντίστοιχους άξονες παρέμβασης.

Μεταφορές – Συγκοινωνίες

Στόχοι :

- Ενίσχυση και βελτίωση των υποδομών και υπηρεσιών.
- Άρση της απομόνωσης δύσβατων περιοχών.

Άξονες :

- Ολοκλήρωση του Εθνικού οδικού δικτύου.
- Βελτίωση και επέκταση του κύριου επαρχιακού οδικού δικτύου.
- Κατασκευή δευτερευόντων επαρχιακών και δασικών δρόμων.
- Εκσυγχρονισμός και αξιοποίηση του υφιστάμενου σιδηροδρομικού δικτύου.
- Αναβάθμιση και επέκταση των λιμενικών εγκαταστάσεων.

- Κατασκευή αλιευτικών καταφυγίων.
- Αξιοποίηση στρατιωτικού αεροδρομίου Τρίπολης.

Ύδρευση

Στόχοι :

- Ενίσχυση των υποδομών για την ικανοποίηση των αναγκών.
- Προστασία της Δημόσιας Υγείας.

Άξονες :

- Εμπλουτισμός και εκσυγχρονισμός υδραγωγείων.
- Συντήρηση ή αντικατάσταση υφιστάμενων δικτύων.
- Κατασκευή νέων δικτύων ύδρευσης και επεκτάσεων.

Εγγειοβελτιωτική Υποδομή

Στόχοι :

- Ολοκληρωμένοι διαχείριση υδάτινων πόρων.
- Ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα.

Άξονες :

- Προώθηση μεγάλων αρδευτικών έργων.
- Κατασκευή εγγειοβελτιωτικών έργων τοπικής σημασίας.

Αποχέτευση

Στόχοι :

- Εξασφάλιση σύγχρονων συνθηκών υγιεινής και άνεσης στους οικισμούς.
- Προστασία του περιβάλλοντος.

Άξονες :

- Κατασκευή και επέκταση δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων.
- Κατασκευή και επέκταση δικτύων αποχέτευσης ομβρίων.

2.7 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Στα επόμενα προσδιορίζονται ανά τομέα και από χωροταξική σκοπιά οι επιχειρησιακοί στόχοι στο Νομό Αρκαδίας. Οι στόχοι αυτοί λαμβάνουν υπόψη τους, τους γενικότερους, στρατηγικής φύσης, στόχους για την χωροταξική ανάπτυξη που συνοπτικά είναι οι εξής :

Πρωώθηση της οικονομικής ανάπτυξης σε συνδυασμό με την προστασία του περιβάλλοντος (αειφόρος ανάπτυξη).

Έλεγχος των πιέσεων στις χρήσεις γης του νομού με στόχο την προστασία των παραγωγικών δραστηριοτήτων που έχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλες περιοχές και δραστηριότητες.

Γεωργία

Τούτο συνεπάγεται την διάσωση της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας και επέκταση της σε ολόκληρη την περιφέρεια του νομού, την προστασία του πρωτογενούς τομέα από τις πιέσεις για εξάπλωση των οικισμών και του τουρισμού ειδικότερα στην παράκτια ζώνη του νομού, την προστασία αλλά και ταυτόχρονα ανάδειξη του δασικού πλούτου του νομού από την κτηνοτροφία και την τουριστική δραστηριότητα, τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων ανά τομέα από τη ρύπανση που προέρχεται από τον ΑΗΣ της Μεγαλόπολης καθώς και από δραστηριότητες όπως τα ελαιοτριβεία, χοιροστάσια, λατομεία αδρανών υλικών κ.λ.π..

Κτηνοτροφία

Η ανάπτυξη της κτηνοτροφίας σε συνδυασμό με την προστασία του περιβάλλοντος απαιτεί την εκπόνηση προγράμματος ανάπτυξης της οργανωμένης κτηνοτροφίας που θα περιλαμβάνει τον καθαρισμό ζωνών ελεύθερης βόσκησης με νομοθετική ρύθμιση.

Σε άμεση σχέση με τα προηγούμενα βρίσκεται η ανάγκη να ξεπερασθεί ο πολυτεμαχισμός των βοσκοτόπων.

Απαιτείται μέριμνα για την αξιοποίηση εκτάσεων που ανήκουν στην εκκλησία μέσω της νομής τους από ομάδες κτηνοτρόφων.

Επεξεργασία συστήματος ευέλικτων κριτηρίων χωροθέτησης των κτηνοτροφικών μονάδων.

Δασοπονία

Αξιοποίηση του δασικού πλούτου με την επεξεργασία προγραμμάτων προστασίας και αναδάσωσης σε όλα τα δασικά συμπλέγματα του νομού.

Βελτίωση υποβαθμισμένων δασών, εφαρμογή αντιπλημμυρικών – αντιτυρικών έργων, έργων οδοποιίας και υλοτομικών εργασιών, πύκνωση του οδικού δικτύου προς τα απομακρυσμένα δάση, δημιουργία αντιτυρικών ζωνών, κ.λ.π..

Κρίνεται δε απαραίτητο, να προστατευθούν οι δασικές εκτάσεις από την υπερβόσκηση.

Αλιεία

Δημιουργία κατάλληλων υποδομών που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη της αλιείας ανοικτής θαλάσσης (αλιευτικά καταφύγια, εγκαταστάσεις ιχθυόσκαλας κ.λ.π.).

Παράλληλα, χρειάζεται να προωθηθεί η ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών θαλάσσης και ποταμών με τρόπο που να μην είναι επιζήμιος για το περιβάλλον.

Βιοτεχνία – Βιομηχανία

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη της μεταποίησης στον Νομό είναι η ολοκλήρωση των έργων υποδομής της ΒΙΠΕ της Τρίπολης. Παράλληλα απαιτείται η επέκταση του θεσμικού πλαισίου με στόχο την απαγόρευση εγκατάστασης οχλουσών μονάδων στην περιοχή λόγω υπερβολικής γειτνιάσεώς της με το οικιστικό δίκτυο.

Οι διαφαινόμενες τάσεις ανάπτυξης μεταποιητικών δραστηριοτήτων τοπικής κλίμακας στον νομό οδηγούν στην ανάγκη για διερεύνηση της σκοπιμότητας δημιουργίας χώρων ΒΙΠΑ σε περιφερειακές πόλεις όπως, η Μεγαλόπολη και το Λεωνίδιο, με στόχο την παροχή οργανωμένων υποδομών στην βιοτεχνία και την προστασία του περιβάλλοντος των σχετικών περιοχών.

Εξόρυξη

Η άναρχη χωροθέτηση εξορυκτικών μονάδων στον νομό απαιτεί τον καθορισμό λατομικών περιοχών (Λ.Π.) αδρανών υλικών.

Αναφορικά με την εξορυκτική δραστηριότητα που αναπτύσσεται στον κάμπο της Μεγαλόπολης, απαιτείται ειδική έρευνα σχετικά με την έλεγχο των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Τουρισμός

Στον τομέα του τουρισμού, ο νομός παρουσιάζει μεγάλες αναπτυξιακές δυνατότητες. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η καταγραφή, θεσμοθέτηση και ανάδειξη των ποικίλων ιστορικών τόπων (κλασικές αρχαιότητες, βυζαντινά και νεώτερα μνημεία κ.λ.π.) και των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους που δεν έχουν ακόμη αναδειχθεί ή προστατευθεί νομικά.

Επειδή η μελλοντική τουριστική ζήτηση προβλέπεται να επικεντρωθεί στην παράκτια ζώνη του Νομού, κρίνεται απαραίτητο να εκπονηθεί ειδική μελέτη τουριστικής ανάπτυξης της Παραλιακής Κυνουρίας.

Το εύρος που είναι δυνατόν να καλύψει το περιεχόμενο των τουριστικών επισκέψεων απαιτεί την επεξεργασία ολοκληρωμένων τουριστικών προγραμμάτων με στόχο την πλήρη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

Επισημαίνεται η δυνατότητα χωροθέτησης μεγάλων τουριστικών μονάδων όπως και περιοχών όπου θα επιτρέπεται η ιδιωτική πολεοδόμηση και η ανάπτυξη οικοδομικών συνεταιρισμών.

Περιβάλλον

Το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκεται ο νομός επιτρέπει την επεξεργασία εφικτού προγράμματος με στόχο την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Για να εξασφαλισθεί η διατήρηση των ευαίσθητων οικοσυστημάτων απαιτείται παράλληλα με τα μέτρα ανάπτυξης η θεσμοθέτηση ζωνών – περιοχών προστασίας. Η ύπαρξη διαχειριστικών σχεδίων, καθώς και ο έλεγχος των δραστηριοτήτων (φύλακες κ.λ.π.), αποτελούν επίσης απαραίτητες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος.

(Υπάρχει ανάγκη για την θέσπιση κριτηρίων χωροθέτησης μονάδων που ρυπαίνουν το περιβάλλον (π.χ. ελαιοτριβείων χοιροστασιών κ.λ.π.) ή που υποβαθμίζουν την αισθητική του τοπίου με την παρουσία τους (όπως για παράδειγμα έχει ήδη αναφερθεί για τα λατομεία και το οδικό δίκτυο). Παράλληλα απαιτείται η λήψη μέτρων περιορισμού των αρνητικών επιπτώσεων των ελαιοτριβείων και χοιροστασιών που ήδη λειτουργούν.

Όπως επισημάνθηκε και προηγούμενα απαιτείται έρευνα για τον έλεγχο και περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων από την λειτουργία του ΑΗΣ Μεγαλόπολης στο φυσικό περιβάλλον.

Οικιστικές χρήσεις

Επισημαίνονται κυρίως οι οικιστικές πιέσεις πάνω στην γεωργική γη και τα ευαίσθητα οικοσυστήματα της παράκτιας ζώνης.

Η αναμενόμενη αύξηση του αριθμού των επισκεπτών της παράκτιας κυρίως ζώνης του νομού απαιτεί τον έλεγχο της άναρχης επέκτασης.

Ρύθμιση των ανοικτών θεμάτων που σχετίζονται με τα εγκεκριμένα σχέδια πόλεων του νομού με την ολοκλήρωση των σχετικών μελετών.

2.8. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Εκπαίδευση

Ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής.

Άξονες:

- Κατασκευή νέων κτιριακών εγκαταστάσεων.
- Επισκευές και συντήρηση υπαρχόντων κτιρίων.
- Ενίσχυση εξοπλισμού (βιβλιοθήκες, μουσικά όργανα, Η/Υ, ιατρεία κ.λ.π.)
- Αντιμετώπιση προβλήματος μετακίνησης των μαθητών.

Ενίσχυση – Αξιοποίηση του εκπαιδευτικού δυναμικού.

Άξονες:

- Πρόσληψη εξειδικευμένου εκπαιδευτικού προσωπικού (ψυχολόγοι, σχολικοί σύμβουλοι κ.λ.π.).
- Κίνητρα για αύξηση του μόνιμου προσωπικού.

Σύνδεση της εκπαίδευσης με την κοινωνία και την παραγωγή.

Άξονες:

- Εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων εκπαίδευσης και αξιολόγησης.
- Ανάπτυξη του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού.
- Προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες.
- Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών (άτομα με ειδικές ανάγκες, πληροφόρηση, δημιουργική απασχόληση, κ.λ.π.).

Υγεία και Πρόνοια

Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός υποδομών

Άξονες :

- Ίδρυση νέων ιδρυμάτων (Παιδικοί σταθμοί Γηροκομεία).
- Επεκτάσεις και επισκευές κτιριακών εγκαταστάσεων.
- Συμπλήρωση ελλείψεων εξοπλισμού.

Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού

Άξονες :

- Συμπλήρωση κενών οργανικών θέσεων.
- Κάλυψη επί μέρους αναγκών με ιδιωτικές συμβάσεις.

Δημιουργία Αυτοδιοικητικών Υπηρεσιών

Άξονες :

- Υπηρεσίες υγείας προνοσοκομειακής φροντίδας.
- Υπηρεσίες πρόνοιας για ευαίσθητες ομάδες του πληθυσμού.
- Δημοτικές επιχειρήσεις πρόνοιας (παιδικοί – βρεφονηπιακοί σταθμοί).

2.9 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Το σχέδιο ανάπτυξης του νομού για το ανθρώπινο δυναμικό πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τη γήρανση του πληθυσμού, τη συνεχή εισροή νέων ατόμων στην αγορά εργασίας, την αδυναμία των οικονομικών πόρων να καταπολεμήσει την ανεργία και θα πρέπει να στοχεύει στα ακόλουθα :

- Στη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης σε κλάδους στους οποίους εμφανίζονται συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως ο τουρισμός τόσο των παράλιων όσο και των ορεινών όγκων.
- Στη δημιουργία ενός συστήματος ανίχνευσης των ειδικοτήτων που ζητά η αγορά και στην ενημέρωση των εμπλεκόμενων μερών.
- Στη δημιουργία εύκαμπτου συστήματος κατάρτισης και αρχικής εκπαίδευσης σε ειδικότητες για τις οποίες πιστεύεται ότι θα εκδηλωθεί ζήτηση.
- Σε ένα κοινό πρόγραμμα – ένα διαρκές σύμφωνο απασχόλησης – στην οποία οι φορείς που σχετίζονται με την παραγωγή θα συγκλίνουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ – ΑΞΟΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται οι άξονες παρέμβασης κατά τομέα.

3.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο πρωτογενής τομέας έχει πρωταρχική και καθοριστική σημασία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του νομού.

Στην τρέχουσα περίοδο όμως, κατά την οποία γίνονται μεγάλες αλλαγές στην γεωργία, χρειάζεται καθολικής αποδοχής και μακροχρόνιας εμβέλειας παρέμβαση για την ανάπτυξη της τοπικής παραγωγής.

Με βάση τα όσα αναπτύχθηκαν σε προηγούμενα κεφάλαια και κυρίως με βάση τους στόχους που τέθηκαν για τον πρωτογενή τομέα, οι προτεινόμενοι άξονες παρέμβασης είναι οι ακόλουθοι :

Θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Η προοπτική ανάπτυξης θερμοκηπιακών καλλιεργειών αφορά λόγω κλίματος κυρίως την παράκτια ζώνη του νομού. Δεδομένου ότι οι προοπτικές ανάπτυξης της θερμοκηπιακής καλλιέργειας κηπευτικών είναι σημαντική, με δυνατότητες απορρόφησης της παραγωγής σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο, προτείνεται η κατάρτιση ενός επιχειρησιακού σχεδίου το οποίο θα εξετάσει τη δυνατότητα προώθησης των θερμοκηπιακών καλλιεργειών στο νομό.

Το επιχειρησιακό σχέδιο θα εξετάσει τη δυνατότητα προώθησης – δημιουργίας θερμοκηπίων ανθοκομικών προϊόντων όπως επίσης και την αξιοποίηση των ήπιων μορφών ενέργειας στα υφιστάμενα θερμοκήπια, για παραγωγή ανθοκομικών προϊόντων υψηλής ποιότητας, με μεγάλη εμπορική αξία.

Αναδιάρθρωση καλλιεργειών

Ιδιαίτερη σημασία έχει το πρόγραμμα για τις ορεινές περιοχές και δίνει τη δυνατότητα ανανέωσης, εκσυγχρονισμού και επέκτασης των δενδρωδών καλλιεργειών που θα συμβάλλουν ουσιαστικά στην οικονομία των ορεινών Κοινοτήτων.

Στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος θα σταθμιστούν τα προβλήματα που υπάρχουν, θα προταθούν τυχόν μελέτες για επιτάχυνση των διαδικασιών, καθώς επίσης και τρόποι διάδοσης του προγράμματος στους ενδιαφερόμενους φορείς.

Τεχνική Υποδομή –Εγγειοβελτιωτικά Έργα

Το προτεινόμενο πρόγραμμα αφορά κυρίως τις περιοχές στις οποίες υλοποιούνται έργα εγγειοβελτιωτικά και τους απαραίτητους αναδασμούς (ταμιευτήρας Τάκας, αναδασμός Κανδήλας κ.λ.π.).

Στόχος του προγράμματος είναι η ανάπτυξη και ανάλυση των μέτρων εκείνων που αφορούν τον έλεγχο της ποιότητας του νερού άρδευσης, τη βελτίωση και προστασία των νερών από τη διαταραχή του ισοζυγίου υδάτων με εμπλουτισμό και εξυγίανση του υδροφόρου ορίζοντα καθώς και την αποφυγή πλημμύρων.

Δεδομένου ότι με τους εν εξελίξει αναδασμούς επιδιώκεται να επιτευχθεί η συγκέντρωση της πολυτεμαχισμένης και διασπαρμένης ιδιοκτησίας, θα προταθούν οι κατάλληλες ενέργειες (μελέτες κ.λ.π.) για την προώθηση δυναμικών και οικονομικά παραγωγικών καλλιεργειών.

Βελτίωση κτηνοτροφίας

Το πρόγραμμα αυτό αφορά στη βελτίωση της κτηνοτροφίας του Νομού, και ειδικότερα:

- Στη βελτίωση της κτηνοτροφικής υποδομής και παραγωγής.
- Στη μετεγκατάσταση χοιροτροφικών και πτηνοτροφικών μονάδων και στη διαχείριση των αποβλήτων
- Στη σκοπιμότητα δημιουργίας μίας σύγχρονης μονάδας ζωοτροφών για την κάλυψη των αναγκών της περιοχής. Ιδιαίτερα σε περίπτωση προώθησης σύγχρονων μονάδων αιγοπροβατοτροφίας η ζήτηση ζωοτροφών θα αυξηθεί κατακόρυφα.
- Στην αναβάθμιση των βοσκοτόπων.

Δασοπονία

Περιλαμβάνει μια σειρά προτάσεων με στόχο την βελτιστοποίηση – αριστοποίηση τόσο της δασικής παραγωγής στα δασικά συμπλέγματα του νομού όσο και των μέτρων παρέμβασης σε θέματα πυροπροστασίας των δασικών συμπλεγμάτων, αναδασώσεων (αισθητικών και προστατευτικών) και έργων αναψυχής.

Προώθηση μελισσοκομίας

Το παρόν πρόγραμμα στοχεύει αφ' ενός μεν στο να καταδείξει τις περιοχές εκείνες που υπάρχουν αυτοφυή αρωματικά φυτά, τα οποία είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη της μελισσοκομίας, δεδομένου ότι τα περισσότερα απ αυτά είναι μελισσοτροφικά και αφετέρου δε να εξετάσει τα περιθώρια ανάπτυξης που έχει ο κλάδος της μελισσοκομίας στην περιοχή, δεδομένου ότι προσφέρεται σαν απασχόληση σε κάθε κατηγορία ατόμων και παρέχει συμπληρωματικό εισόδημα στις οικογένειες των ορεινών μειονεκτικών περιοχών.

Αλιεία

Προτείνονται τα ακόλουθα μέτρα :

- Η απόσυρση τρατών και η ανανέωση του αλιευτικού στόλου.
- Η χωροθέτηση των αλιευτικών καταφυγίων στην παραλιακή ζώνη του νομού.

Πρόγραμμα ανάπτυξης του αγροτικού – ορεινού χώρου

Προτείνεται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης για τη διατήρηση και ανάπτυξη του αγροτικού – ορεινού χώρου του Ν. Αρκαδίας.

Το πρόγραμμα αυτό, πρέπει να συμπεριλαμβάνει :

- Δράσεις ενίσχυσης και αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού
- Δράσεις ανάπτυξης νέων καλλιεργειών και νέων προϊόντων.
- Δράσεις μεταποίησης και εμπορίας τοπικών γεωργικών προϊόντων (ενίσχυση μικρών επενδύσεων)
- Δράσεις ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού.
- Δράσεις προστασίας αξιοποίησης του φυσικού αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού πλούτου του νομού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι ανωτέρω κατευθύνσεις συμπεριλαμβάνουν τις ακόλουθες παρεμβάσεις :

- Την αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των παραγωγών, με τη δημιουργία νέων επαγγελματιών, την υποστήριξη νέων γεωργών, την επαγγελματική κατάρτιση, την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και την υποστήριξη των γεωργών.
- Την ανάπτυξη συστήματος παροχής υπηρεσιών υποστήριξης στους αγρότες σε θέματα νέων καλλιεργειών, τεχνολογικών εφαρμογών, χρηματοδότησης, αξιοποίησης των αγορών, μεταποίησης γεωργικών προϊόντων κ.λ.π.
- Την επίλυση του εγγειοδιαρθρωτικού προβλήματος και ειδικότερα την παραγωγική αξιοποίηση των εδαφικών πόρων, την σύνταξη κτηματολογίου, την γενικευμένη εφαρμογή εθελουσίσιου αναδάσμου, την ολοκληρωμένη οργάνωση της τοπικής παραγωγής, τον εκσυγχρονισμό των αρδευτικών συστημάτων.
- Την αναδιάρθρωση της φυτικής παραγωγής, με ιδιαίτερη προτεραιότητα στην παραγωγή προϊόντων χαμηλού κόστους, υψηλής ποιότητας και διαιτητικής αξίας (κηπευτικά, βιολογικά προϊόντα κ.λ.π.), την προσαρμογή των καλλιεργούμενων πλεονασματικών προϊόντων (λάδι, ελιές, όσπρια κ.λ.π.), την ανάπτυξη καλλιεργειών για ενεργειακή χρήση, την οργανική σύνδεση της φυτικής παραγωγής με κτηνοτροφία (π.χ. παραγωγή ζωοτροφών).

- Την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και ειδικότερα την οργανική σύνδεση μονάδων παραγωγής και μεταποίησης κτηνοτροφικών προϊόντων, την αναβάθμιση της υποδομής και της παραγωγικής ικανότητας των βοσκοτόπων, την εφαρμογή προγραμμάτων αύξησης της παραγωγής ζωοτροφών, την υλοποίηση ολοκληρωμένων σχεδίων βελτίωσης των κτηνοτροφικών μονάδων.
- Τον εκσυγχρονισμό της γεωργικής υποδομής και ειδικότερα, την παραγωγή σύγχρονων εισροών στην γεωργία, την σύνδεση της γεωργίας με την μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, την ανάπτυξη της γεωργικής έρευνας, την γεωργική εκπαίδευση, την ανάπτυξη της ποιότητας και της υγιεινής των προϊόντων.

Την ανάπτυξη των γεωργικών επενδύσεων και το τεχνολογικό εκσυγχρονισμό της παραγωγής.

Ανάπτυξη των θερμοκηπιακών καλλιεργειών για την παραγωγή ανθοκομικών και κηπευτικών προϊόντων, με την αξιοποίηση των τοπικών εδαφοκλιματικών συνθηκών και των ήπιων μορφών ενέργειας.

Προγράμματα αναδιάρθρωσης καλλιεργειών.

Ολοκλήρωση των μεγάλων εγχειοβελτιωτικών έργων και ειδικότερα τα έργα του κάμπου Κανδήλας, του ταμιευτήρα της Τάκας, τις αναγκαίες λιμνοδεξαμενές και τον αναδασμό της γεωργικής γης για την αύξηση του μέσου μεγέθους του γεωργικού κλήρου και την αξιοποίηση των έργων υποδομής.

Πρόγραμμα ανάπτυξης της κτηνοτροφίας, το οποίο συμπεριλαμβάνει την βελτίωση της κτηνοτροφικής υποδομής, τον εκσυγχρονισμό των κτηνοτροφικών μονάδων, την αναβάθμιση των βοσκοτόπων, τον εκσυγχρονισμό του ζωικού κεφαλαίου, την εκπαίδευση των κτηνοτρόφων, την μεταποίηση και την βελτίωση της ποιότητας των κτηνοτροφικών προϊόντων.

Πρόγραμμα ανάπτυξης της δασοπονίας το οποίο συμπεριλαμβάνει :

Αναδασώσεις περιοχών στα δασικά συμπλέγματα του νομού.

Διάνοιξη δασικών δρόμων.

Την αύξηση της δασικής παραγωγής.

Την αναβάθμιση του συστήματος διαχείρισης των δασών.

Την υλοποίηση έργων προστασίας και αναψυχής.

Πρόγραμμα ανάπτυξης της μελισσοκομίας, με σκοπό την ανάπτυξη της παραγωγής και την τυποποίηση και συσκευασία μελιού ως τοπικού χαρακτηριστικού προϊόντος.

Δημιουργία δομών παροχής υπηρεσιών υποστήριξη στους παραγωγούς, με σκοπό τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής, την υλοποίηση επενδύσεων, την ενημέρωση και την εκπαίδευση.

3.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Οι άξονες ανάπτυξης της βιομηχανίας είναι οι ακόλουθοι :

- Βιομηχανικές Υποδομές
 - ΒΙ.ΠΕ Τρίπολης
 - Βιοτεχνικά Πάρκα Μεγαλόπολης και Λεωνιδίου

- Μηχανισμοί Υποστήριξης Μ.Μ.Ε.
 - Κέντρο Τεχνικής Υποστήριξης
 - Κοινές Υπηρεσίες
 - Ενίσχυση Παραγωγικής Δομής
 - Επιλεκτικές Παρεμβάσεις
 - Διερεύνηση Νέων Επενδυτικών Ευκαιριών

3.2.1 ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ενίσχυση – Αναβάθμιση του Κέντρου Υποδοχής Επενδυτών (Κ.Υ.Ε)

Που λειτουργεί στο νομό με ευθύνη της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Αρκαδίας.

Υποστήριξη στη διεκπεραίωση τρεχουσών διαδικαστικών υποθέσεων

Διεκπεραίωση καθημερινών επιχειρηματικών αναγκών σε θεσμικά, εργασιακά, φορολογικά και άλλα θέματα.

Διεκπεραίωση καθημερινών γραφειοκρατικών διατυπώσεων, κυρίως σε ότι αφορά τις σχέσεις της επιχείρησης με τις δημόσιες αρχές.

Υποστήριξη σε πρόσβαση σε εθνικούς και κοινοτικούς χρηματοδοτικούς πόρους

Πληροφόρηση για τις υπάρχουσες δυνατότητες χρηματοδοτήσεων και άλλων ενισχύσεων και υποβοήθηση ως προς τις απαιτούμενες διαδικασίες για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.

Πληροφόρηση και υποστήριξη στην αξιοποίηση των Προγραμμάτων και Πρωτοβουλιών της Ε.Ε..

Υποστήριξη σε πρόσβαση σε ιδιωτικά και τραπεζικά κεφάλαια

Αξιολόγηση αναγκών τραπεζικής χρηματοδότησης και διεύρυνσης της κεφαλαιακής βάσης των επιχειρήσεων, σύνταξη σχεδίων χρηματοδότησης, και επαφές με τραπεζικούς οργανισμούς και άλλους χρηματοδότες.

Συμβουλευτική ανασυγκρότηση και ανάπτυξης επιχειρήσεων

Κατάρτιση και υλοποίηση προγραμμάτων επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών, αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας, εισαγωγή νέων τεχνολογιών και εγκατάσταση συστημάτων ποιότητας.

Αξιολόγηση και υποστήριξη στην υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων.

Οργανωτική ανασυγκρότηση επιχειρήσεων.

Ανάπτυξη Ανθρώπινου δυναμικού.

Υποστήριξη στην επέκταση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων

Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα και το εξωτερικό – Συμμετοχή σε εκθέσεις, εξεύρεση συνεργατών, προμηθευτών και αντιπροσώπων, κ.α.

Κοινές Υπηρεσίες

Η διερεύνηση της δυνατότητας ανάπτυξης Κοινών Υπηρεσιών για το σχεδιασμό, εμπορία, προώθηση, συμμετοχή σε εκθέσεις, ομοειδών επιχειρήσεων χωρικά συγκεντρωμένων βασίστηκε στην ανάλυση των κλαδικών δεδομένων στην περιοχή σχετικά με το οικοτεχνικό – χειροτεχνικό κύκλωμα καθώς και την παραγωγή παραδοσιακών τοπικών προϊόντων. Από την ανάλυση προέκυψε ότι αντίστοιχες δραστηριότητες που αντλούν από την παράδοση της περιοχής υπάρχουν σε περιορισμένη κλίμακα.

3.2.2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ

Επιλεκτικές Παρεμβάσεις Καθετοποίησης - Εκσυγχρονισμού – Διαφοροποίησης Προϊόντων

Γεωργικές Βιομηχανίες

Στο νομό ο πρωτογενής τομέας είναι συνδεδεμένος σε κάποιο βαθμό (με διαφοροποιήσεις βέβαια κατά κλάδο και προϊόν) με τις γεωργικές βιομηχανίες, και κατά συνέπεια ένα μέρος στη μεταποίηση οφείλει την ανάπτυξη του. Ο πρωτογενής τομέας και ο κλάδος της μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων, πρέπει να αντιμετωπίζονται ενιαία λαμβάνοντας υπ.όψιν ότι το αγροτοβιομηχανικό σύμπλεγμα καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη του νομού Η διεύρυνση και αναβάθμιση των σχέσεων γεωργίας – βιομηχανίας αποτελεί βασική αναπτυξιακή κατεύθυνση για τους παρακάτω λόγους :

- Επικρατεί η τάση αύξησης της κατανάλωσης μεταποιημένων γεωργικών προϊόντων.
- Η γεωργική βιομηχανία είναι σε θέση να δημιουργεί νέα προϊόντα, στοιχείο επιβιοθητικό σε συνθήκες κορεσμού της κατανάλωσης και οξυνόμενου ανταγωνισμού .
- Το μεταποιημένο γεωργικό προϊόν μπορεί να μεταφερθεί σε απόμακρες αγορές.
- Η γεωργική βιομηχανία αξιοποιεί και μη εμπορεύσιμο τμήμα της γεωργικής παραγωγής κ.λ.π..
- Η διασύνδεση της πρωτογενούς παραγωγής με τις γεωργικές βιομηχανίες συμβάλλει στην ορθολογικότερη οργάνωση του κυκλώματος παραγωγή-επεξεργασία – διασύνδεση – διάθεση, και αυξάνει την οικονομική αποτελεσματικότητα των μονάδων που συνεργάζονται.
- Οι γεωργικές βιομηχανίες είναι σε θέση να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, τόσο μέσω της εξασφάλισης αγορών, όσο και της τεχνικό-οικονομικής και οργανωτικής στήριξης της πρωτογενούς παραγωγής,
- Η ορθολογική διασύνδεση των γεωργικών βιομηχανιών με την πρωτογενή παραγωγή προσφέρει τη δυνατότητα για :
 - Καλύτερο προγραμματισμό των εργασιών τους
 - Σχεδιασμό της παραγόμενης ποσότητας, ποιότητας, ποικιλιών, χρόνου ωρίμανσης και παράδοσης
 - Μείωση του κόστους μεταφοράς και αποθήκευσης
 - Βελτίωσης της ποιότητας και διευκόλυνσης της τυποποίησης μέσω της εξασφάλισης ομοιογένειας της πρώτης ύλης κ.λ.π..

Στο νομό οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις των μεταποιητικών βιομηχανιών κρίνονται ικανοποιητικές, με σημαντικά όμως περιθώρια βελτίωσης και επέκτασης. Έτσι, ο χαρακτήρας της επενδυτικής πολιτικής θα πρέπει να είναι, τόσο ποσοτικός, όσο και ποιοτικός. Αυτό σημαίνει ότι είναι αναγκαία και η κατασκευή νέων εγκαταστάσεων και ο εκσυγχρονισμός και η συμπλήρωση των υπάρχόντων.

Η ανάγκη εκσυγχρονισμού των γεωργικών βιομηχανιών προκύπτει άμεσα από την συνδυασμένη επίδραση της όξυνσης του ανταγωνισμού, των αυξανόμενων απαιτήσεων της αγοράς, καθώς και την διεύρυνση των δυνατοτήτων που παρέχει η εξέλιξη της τεχνολογίας στον τομέα της επεξεργασίας και τυποποίησης των γεωργικών προϊόντων.

Η διαφοροποίηση του προϊόντος σχετίζεται με την αύξηση της συνθετότητας μέσω περαιτέρω επεξεργασίας της παραγωγής ευρύτερου φάσματος προϊόντων, της μείωσης της εποχικότητας κ.λ.π..

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η διαρκής παρακολούθηση των ρυθμών αύξησης της ζήτησης ορισμένων προϊόντων και η προσπάθεια για τον έγκαιρο προσανατολισμό των επιχειρήσεων στην παραγωγή τους.

Η παραγωγή αυτών, ή άλλων προϊόντων μπορεί να αποτελεί αυτοδύναμη παραγωγή της περιοχής, ή προϊόν συνεργασίας βιομηχανικών μονάδων της περιοχής ή / και φορέων πρωτογενούς παραγωγής με άλλες μονάδες εκτός περιοχής.

Τέλος, θα πρέπει να επιδιωχθούν τα εξής :

- Η παραγωγή επώνυμων προϊόντων που αποτελεί ελπιδοφόρα εναλλακτική λύση για την αντιμετώπιση του ανταγωνισμού. Τα επώνυμα προϊόντα συνδυάζουν τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά, με την υψηλή και σταθερή ποιότητα, και κατά συνέπεια είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τον ανταγωνισμό, πολλές φορές μάλιστα με αυξημένες τιμές.
- Η εξασφάλιση Προϊόντων Ονομασίας Προέλευσης.

Διαφαίνεται ξεκάθαρα, ότι υπάρχει όλο και πιο μεγάλη ζήτηση εκ μέρους των καταναλωτών, για τρόφιμα τα οποία παρασκευάζονται με παραδοσιακό τρόπο.

Ακολουθώς παρουσιάζονται οι επεξεργασίες και οι προτεινόμενες παρεμβάσεις ανά βασικό προϊόν - κύκλωμα.

Παρεμβάσεις στο λάδι

Η σημασία του λαδιού για την παραγωγική οικονομία και το εισόδημα του νομού δεν είναι μικρή. Παράλληλα το παρθένο ελαιόλαδο που διατηρεί ανέπαφα ποιοτικά του χαρακτηριστικά αποτελεί προϊόν με καταρχήν υψηλή ζήτηση και καλές προοπτικές.

Η αντιμετώπιση του κινδύνου επιδείνωσης των εμπορικών του προοπτικών στο μέλλον λόγω υψηλού κόστους παραγωγής – απελευθέρωσης του ανταγωνισμού από ομοειδή προϊόντα (σπορέλαια), επιβάλλει τον εκσυγχρονισμό όλου του κυκλώματος παραγωγής – τυποποίησης – διάθεσης κυρίως σε ότι αφορά την Ένωση και τους μικρούς ελαιουργούς.

Παρεμβάσεις στο κρασί

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αύξηση της ζήτησης ποιοτικού κρασιού, που παράγεται σε περιορισμένες ποσότητες από μικρούς παραγωγούς. Ενδεχομένως, στα πλαίσια της περιοριστικής γενικά πολιτικής για τα αμπελοοινικά, η θα επέφερε ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα για ορισμένους παραγωγούς της περιοχής.

Παρεμβάσεις στη τυροκομία

Η τυροκομία στο νομό αποτελεί ένα δυναμικό κλάδο ο οποίος κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις έχει περιθώρια ανάπτυξης.

Στην περιοχή υπάρχει μία αξιόλογη παραγωγή γάλακτος για τυροκόμηση, λόγω της κτηνοτροφίας, που αποτελεί βασικό τομέα οικονομικής δραστηριότητας του νομού.

Οι μονάδες της περιοχής, κτηνοτροφικές – τυροκομικές, διαθέτουν, όσον αφορά την πρώτη ύλη, το πλεονέκτημα και πρέπει να το εκμεταλλευτούν βελτιώνοντας της μεθόδους παραγωγής και εκσυγχρονίζοντας τον εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι άξονες της στρατηγικής για την ανάπτυξη της μεταποίησης είναι οι ακόλουθοι :

Η ανάπτυξη της μεταποίησης στο Νομό Αρκαδίας πρέπει να προσανατολισθεί :

- Σε κλάδους που αξιοποιούν τοπικά πλεονεκτήματα, δηλαδή τοπικές πρώτες ύλες, αγροτικά προϊόντα κ.λ.π..
- Σε κλάδους που παράγουν για τις ανάγκες της τοπικής αγοράς όπως ξύλο, μη μεταλλικά ορυκτά κ.λ.π..

Ως μοντέλο ανάπτυξης προκρίνεται η μικρή και μεσαία βιομηχανική επιχείρηση, η οποία διαθέτει ευελιξία και αποτελεσματικότητα.

Βασική επιλογή είναι η προσέλκυση βιομηχανικών επενδύσεων μεσαίου μεγέθους για εγκατάσταση στην ΒΙ.ΠΕ. Τρίπολης, με τρόπο που να αξιοποιούν τα έργα οδικής σύνδεσης με την Αθήνα.

Λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος με:

- Την αποφυγή εγκατάστασης οχλουσών βιομηχανιών.
- Την προστασία των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών.
- Τον περιορισμό και τον έλεγχο της ρύπανσης από οχλούσες βιομηχανίες.
- Την αξιοποίηση των ήπιων μορφών ενέργειας.

Με σκοπό την υλοποίηση των ανωτέρω στρατηγικών στόχων απαιτούνται οι ακόλουθες παρεμβάσεις :

- Εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη της ΒΙ.ΠΕ. Τρίπολης με την ολοκλήρωση των αναγκαίων έργων υποδομής, τη σύσταση φορέα διαχείρισης με την συμμετοχή των τοπικών φορέων και την παροχή υπηρεσιών στις επιχειρήσεις της ΒΙ.ΠΕ..
- Ανάπτυξη βιοτεχνικών υποδομών στην Μεγαλόπολη και στο Λεωνίδιο για την προσέλκυση επενδύσεων και την συγκέντρωση τοπικών επιχειρήσεων.

- Ενίσχυση –Αναβάθμιση του Κέντρου Υποδοχής Επενδυτών για την παροχή υπηρεσιών στις επιχειρήσεις (επενδύσεις, χρηματοδότηση, οργάνωση, διοίκηση, εκπαίδευση κ.λ.π.).
- Ενίσχυση της παραγωγικής δομής του νομού με την υλοποίηση επενδύσεων σε επιλεγμένους κλάδους (γεωργικές βιομηχανίες, επεξεργασία ξύλου και λαδιού, αξιοποίηση τοπικών πρώτων υλών κ.λ.π.).

3.3 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Η δημιουργία σύγχρονων και αποτελεσματικών τεχνικών υποδομών, αποτελεί αναμφισβήτητα το όχημα της ανάπτυξης κάθε περιοχής. Στο Νομό Αρκαδίας, όπως επισημάνθηκε αναλυτικά στα προηγούμενα κεφάλαια, υπάρχουν οπωσδήποτε πολλές ελλείψεις. Με βασικό κριτήριο την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, προτείνεται ένα πρόγραμμα ενίσχυσης των τεχνικών υποδομών του νομού, που περιλαμβάνει τους παρακάτω ανά τομέα εξειδικευμένους στόχους :

Έργα οδοποιίας

- Ολοκλήρωση του εθνικού οδικού δικτύου, για τον εκσυγχρονισμό της σύνδεσης της Τρίπολης με την Καλαμάτα, την Αρχαία Ολυμπία και την Σπάρτη.
- Βελτίωση και επέκταση του επαρχιακού οδικού δικτύου, έτσι ώστε να γίνει συντομότερο και ασφαλέστερο. Έμφαση πρέπει να δοθεί στην σύνδεση της παραλιακής Κυνουρίας με την Μονεμβασιά για τουριστικούς λόγους.
- Βελτίωση δευτερευόντων οδικών συνδέσεων του νομού με γειτονικούς νομούς.
- Κατασκευή δασικών δρόμων.

Έργα ύδρευσης

- Εμπλουτισμός και επέκταση υδραγωγείων με επαρκείς ποσότητες νερού για τη κάλυψη των αυξημένων αναγκών, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες.
- Αντικατάσταση και συντήρηση των παλαιών δικτύων, για την αποφυγή επιπτώσεων στη δημόσια υγεία και τη σπατάλη των υδάτινων πόρων.
- Κάλυψη νέων περιοχών με επεκτάσεις δικτύων.

Έργα αποχέτευσης

- Κατασκευή και επέκταση δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων και κατασκευή μονάδων βιολογικού καθαρισμού λυμάτων, σε οικισμούς μεγάλου μόνιμου ή εποχιακού πληθυσμού, καθώς και σε οικισμούς που προκαλούν περιβαλλοντική επιβάρυνση λόγω γεωγραφικής θέσης.
- Συντήρηση ή αντικατάσταση υφιστάμενων δικτύων, όπου κρίνεται απαραίτητο.

Αντιπλημμυρικά έργα

Προστασία της παραλιακής ζώνης της Κυνουρίας από τις πλημμύρες των χειμάρρων.

Λιμενικά έργα

Κατασκευή λιμενικών εγκαταστάσεων στην παραλιακή Κυνουρία, για την ενίσχυση της αλιείας και του τουρισμού (Λεωνίδιο, Πούλιθρα, Σαμπατική, Τυρός, Άγιος Ανδρέας, Άστρος).

Αξιοποίηση του στρατιωτικού αεροδρομίου της Τρίπολης.

Διαχείριση Απορριμμάτων

- Να εφαρμοστεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης των απορριμμάτων σε επίπεδο νομού, με βάση την κοινωνική διάσταση του προβλήματος.
- Να κατασκευασθούν, σύμφωνα με τις νομοθετικές προδιαγραφές που ισχύουν, οι Χώροι Διάθεσης Απορριμμάτων.
- Τερματισμός της λειτουργίας των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων και της ανεξέλεγκτης διάθεσης συνολικά.

Ολοκληρωμένος σχεδιασμός προγράμματος ευαισθητοποίησης του πληθυσμού, με έμφαση στη νεολαία.

Με επιλεγμένες ενέργειες σε κατάλληλους χρόνους, μέχρι και την πλήρη υλοποίηση του διαχειριστικού σχεδίου.

Κατάρτιση πλαισίου κινήτρων για τους Ο.Τ.Α.

Τα κίνητρα αυτά μπορούν να είναι οικονομικά (αντισταθμιστικά οφέλη, προτεραιότητα στα έργα υποδομής), διοικητικά, ακόμα και περιβαλλοντικά σε ορισμένες περιπτώσεις όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της Μεγαλόπολης.

3.4.ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Προτείνονται οι ακόλουθες δράσεις :

- ❖ Κήρυξη Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου στην παράκτια ζώνη του Ν. Αρκαδίας.
- ❖ Ανάδειξη και προστασία πολιτιστικών μνημείων.
- ❖ Τροποποίηση Γ.Π.Σ. οικισμών.
- ❖ Πολεοδόμηση παραλιακών οικισμών.

3.5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

3.5.1.ΕΠΙΛΟΓΗ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Με βάση τους άξονες δράσης για την προστασία του περιβάλλοντος προτείνονται και αναλύονται παρακάτω συγκεκριμένες ενέργειες και έργα η υλοποίηση των οποίων θα διασφαλίσει την προστασία και ανάδειξη των σημαντικότερων φυσικών περιοχών καθώς και την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του νομού.

Ειδικό Πρόγραμμα Διατήρησης και Ανάδειξης των περιοχών του Δικτύου Φύση 2000

Περιλαμβάνει τρεις περιοχές :

- A. την περιοχή του ορεινού όγκου του Πάρνωνα και των παράκτιων υγροτόπων
- B. την περιοχή του όρους Μαινάλου
- Γ. την περιοχή της λίμνης Τάκα.

Οι άξονες δράσεις και στόχοι είναι ενιαίοι και για τις τρεις περιοχές και αφορούν :

- Ανάδειξη ιδιαίτερων χαρακτηριστικών οικοτόπων με παράλληλη προστασία τους (οριοθέτηση, καθορισμός όρων χρήσης κ.λ.π.).
- Ανάδειξη αρχαιολογικών, ιστορικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών.
- Υποστήριξη συμβατών με την προστασία του περιβάλλοντος δραστηριοτήτων.
- Ήπιες μορφές τουρισμού
- Παραδοσιακές δραστηριότητες και επαγγέλματα.
- Δημιουργία κατάλληλων υποδομών πληροφόρησης και διακίνησης επισκεπτών (σύστημα μέσων ερμηνείας περιβάλλοντος) :
 - Κέντρα / Περίπτερα Πληροφόρησης.
 - Μονοπάτια
 - Φυλλάδια, πληροφοριακά έντυπα κ.λ.π..
 - Δημιουργία κατάλληλων υποδομών διαμονής και εξυπηρέτησης επισκεπτών.

3.5.2. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Οι προτάσεις έργων στο νομό θα πρέπει να έχουν ως στόχο την ανάδειξη, αξιοποίηση και προστασία και προβολή των τουριστικών χωρικών ενότητων, μεμονωμένα ως αυτόνομα σύνολα, αλλά και σφαιρικά ως υποσύνολα ενός ενιαίου συστήματος. Το προτεινόμενο πλέγμα έργων και ενεργειών περιλαμβάνει τα ακόλουθα έργα :

1. Έργα αξιοποίησης τουριστικών πόρων
2. Έργα τουριστικής υποδομής
3. Τουριστική εκπαίδευση
4. Πρόγραμμα τουριστικής προβολής

3.5.3. ΕΡΓΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Ανάπτυξη μονοπατιών

Το έργο αυτό μπορεί να ενταχθεί στο πλαίσιο ολοκλήρωσης ενός δικτύου μονοπατιών στον εθνικό χώρο και της σύνδεσης του με το Ευρωπαϊκό μονοπάτι μεγάλων διαδρομών το E4.

Το έργο αυτό, η χάραξη, συντήρηση και στήριξη του οποίου ανήκει στην δασική υπηρεσία του νομού, θα επιτρέψει την ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού στο νομό.

Κύριο σημείο ως προς την λειτουργικότητα και πρακτική χρησιμοποίηση του δικτύου μονοπατιών από τους επισκέπτες, είναι η λεπτομερής και σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές σηματοδότηση τους, κατά τέτοιο τρόπο που το δίκτυο να είναι βατό και χωρίς κινδύνους για τους τουρίστες – πεζοπόρους.

Η σύνδεση μονοπατιών και πολιτιστικών πόρων θα μπορούσε να δημιουργήσει διαδρομές μιας, δύο ή και περισσότερων ημερών.

Ειδικότερες υποδομές είναι :

- Η δημιουργία καταφυγίων κατά μήκος του δικτύου των μονοπατιών.
- Η προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση των πηγών του ορεινού όγκου.
- Η δημιουργία παρατηρητηρίων κατά μήκος του δικτύου των μονοπατιών.

Η τεχνητή λίμνη του Λάδωνα και ο ποταμός Λούσιος

Η τουριστική αξιοποίηση της λίμνης του Λάδωνα προϋποθέτει πριν από όλα την προστασία της. Οι δύο αυτές ενέργειες συντελούν από κοινού στην υιοθέτηση μιας κοινής δράσης, η οποία αποτελείται από έναν αριθμό επί μέρους δράσεων όπως :

- Η λεπτομερής χαρτογράφηση της λίμνης και του περιβάλλοντος χώρου.
- Η οριοθέτηση της ζώνης προστασίας.
- Η χάραξη περιμετρικού δρόμου εκτός της ζώνης προστασίας.
- Η χάραξη της σηματοδότησης περιμετρικού μονοπατιού εντός της ζώνης προστασίας.
- Η δημιουργία χωρικά συγκεντρωμένων θέσεων διημέρευσης.
- Η δημιουργία παρατηρητηρίων.
- Η θεσμοθέτηση των όρων χρήσης της λίμνης.

Η οριοθέτηση της λίμνης και η ανάδειξή της σε σημαντικό φυσικό και τουριστικό πόρο, δημιουργεί ένα σημαντικό θέμα οικονομικού επαναπροσδιορισμού του υδάτινου χώρου της λίμνης και ενσωμάτωσής του στις αναπτυξιακές προσπάθειες τουριστικού χαρακτήρα.

Η τεχνητή λίμνη του Λάδωνα μπορεί να καταστεί ένα αξιόλογο λιμναίο ψυχαγωγικό κέντρο. Αυτό συνεπάγεται τη δημιουργία ελαφρών παράκτιων εγκαταστάσεων, προβλητών, για ιστιοπλοϊκά σκάφη και μικρής κλίμακας εγκαταστάσεις διημέρευσης (εστίασης και αναψυχής).

Ο λιμναίος τουρισμός (ιστιοπλοΐα , κολύμβηση, ναυταθλητισμός, αλιεία) μπορεί να ενταχθεί σε πλέγμα τουριστικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν περιπάτους, πεζοπορίες, αναρριχήσεις, παρατηρήσεις χλωρίδας και πανίδας, ποδήλατο βουνού, πολιτιστικές επισκέψεις κ.λ.π., διευρύνοντας τα τμήματα της αγοράς που επιθυμούν να καταναλώσουν το συγκεκριμένο προϊόν και επιμηκώνοντας την παραμονή τους.

Στον ποταμό Λούσιο επίσης θα πρέπει να δημιουργηθούν ναυταθλητικές εγκαταστάσεις στα σημεία (αναχωρήσεις – αφίξεις) πραγματοποίησης του σπορ του ράφτινγκ και του καγιάκ, σε συνδυασμό με ελαφρές εγκαταστάσεις διημέρευσης – αναψυχής.

Η διάνοιξη και σηματοδότηση των μονοπατιών δημιουργούν σε συνδυασμό με τους πολιτιστικούς πόρους (μοναστήρια) ένα τουριστικό προϊόν, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει είτε μεμονωμένα σε τοπικό επίπεδο, είτε να ενταχθεί σε πλέγμα τουριστικών δραστηριοτήτων της ευρύτερης περιοχής.

Αξιοποίηση περιοχών για οικοτουριστική ανάπτυξη

Στο πλαίσιο του άξονα αυτού, προτείνεται η αξιοποίηση περιοχών του νομού για ήπια τουριστική ανάπτυξη (ορεινός, οικολογικός τουρισμός) όπως :

- Το όρος Μαίναλο.
- Το όρος Πάρωνα.
- Το λυκαίο Όρος και η Αγία Θεοδώρα.
- Το δάσος της Κάπελης.

Αξιοποίηση του πολιτιστικού, αρχαιολογικού και ιστορικού πλούτου

Οι πολιτιστικοί πόροι του νομού αποτελούν ένα πολύ σημαντικό απόθεμα, που η αξιοποίησή τους θα δώσει μεγάλη ώθηση στην τουριστική ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο αυτό απαιτούνται μία σειρά ενεργειών για την καταγραφή, αξιολόγηση των αναγκών συντήρησης, τη συντήρηση, ανακαίνιση, προβολή και ανάδειξη των πόρων αυτών.

Ενδεικτικά αναφέρεται η ανάγκη παρεμβάσεων ανάδειξης και αξιοποίησης των ακόλουθων μνημείων :

- Αρχαιολογικός χώρος Ηραίας.
- Μυκηναϊκοί τάφοι στο Παλαιόκαστρο Γορτυνίας.
- Αρχαίο θέατρο Μεγαλόπολης.
- Αρχαία Λυκόσουρα.

- Αρχαιολογικοί χώροι Εύας, Μαντινείας, Ορχομενού και Τεγέας.
- Αξιοποίηση των Κάστρων Καρύταινας και Παράλιου Άστρους και του Σπηλαιού Κάψια.
- Συντήρηση, αναπαλαίωση, αναστήλωση και ανάδειξη των βυζαντινών και εκκλησιαστικών μνημείων (ιερές μονές, βυζαντινές εκκλησίες κ.λ.π.)

3.5.4. ΕΡΓΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

Τα ξενοδοχειακά καταλύματα

Στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης του τουριστικού προϊόντος του νομού μέσα από την υλοποίηση ενός σημαντικού αριθμού έργων τουριστικής ανάπτυξης, θα πρέπει να ενταχθούν επίσης και οι ήδη υπάρχουσες ξενοδοχειακές μονάδες του νομού.

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί είτε μέσω του νέου αναπτυξιακού, είτε μέσω των μέτρων που απευθύνονται στις μικρομεσαίες Τουριστικές Επιχειρήσεις (πληροφορική, εκσυγχρονισμός χώρων υγιεινής, δημιουργία βιβλιοθηκών).

Η αξιοποίηση των ακτών του Νομού

Η αξιοποίηση των ακτών του νομού μπορεί να επιτευχθεί μέσω της κατασκευής και λειτουργίας μονάδων εγκαταστάσεων λουομένων, διημέρευσης και εστίασης.

Εγκαταστάσεις αυτού του τύπου μπορούν να δημιουργηθούν από την Τοπική Αυτοδιοίκηση σε συνεργασία με ιδιώτες (ενοικίαση χώρων – άδεια αναψυκτηρίου κ.λ.π.) ώστε να δύναται κατ αυτόν τον τρόπο να διασφαλιστεί η συντήρηση και η αποδοτικότητα τους.

Οι περιοχές της παράκτιας ζώνης για την πραγματοποίηση τέτοιου τύπου έργων είναι το Παράλιο Άστρος η παραλία Αγ. Ανδρέα η παραλία Τυρού, το Ξηροπήγαδο, τα Πούλιθρα , η Πλάκα κ.λ.π..

3.5.5. Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η ποιοτική αναβάθμιση των τουριστικών υπηρεσιών επιβάλλει την υλοποίηση, στα πλαίσια ενός συνολικού προγράμματος, εξειδικευμένων υποπρογραμμάτων κατάρτισης με συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

Αυτά τα υποπρογράμματα εξειδικεύονται σε :

- Στελέχη μικρομεσαίων τουριστικών επιχειρήσεων.
- Προσωπικό υπηρεσίας τουριστικών καταλυμάτων.
- Υπαλλήλους ή στελέχη τουριστικών πρακτορείων, γραφείων πληροφοριών, ξεναγών κ.λ.π..
- Υπαλλήλους δημοσίων υπηρεσιών και οργανισμών.

- Άτομα που ενδιαφέρονται να απασχοληθούν στον τουρισμό είτε ως επιχειρηματίες είτε ως απασχολούμενοι σε εναλλακτικές τουριστικές δραστηριότητες.

3.5.6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Η ύπαρξη ενός ενιαίου Φορέα για την τουριστική προβολή του νομού κρίνεται απαραίτητη.

Η δημιουργία ωστόσο ενός φορέα τουριστικού marketing θα πρέπει να διαθέτει τέτοιες δομές στις οποίες θα συμμετέχουν όλοι οι άμεσα εμπλεκόμενοι επιχειρηματίες στον Τουρισμό καθώς και οι ΟΤΑ του νομού

Η εκπόνηση ενός “marketing plan” το οποίο θα συνδέει την αγορά με το προϊόν τους ενδιαφερομένους και τους παραγωγούς, αφενός μεν θα λειτουργήσει διορθωτικά στο προϊόν, αφετέρου δε θα επιφέρει μία σειρά από πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα όπως :

- Η διαμόρφωση συγκεκριμένης εικόνας για το τουριστικό προϊόν του νομού
- Αντιστοίχιση των τουριστικών υποπροϊόντων με τμήματα της αγοράς.
- Βελτίωση του profile των επισκεπτών.
- Βελτίωση του προϊόντος του νομού.
- Αύξηση της διάρκειας παραμονής κ.λ.π..

Οι εκπαιδευτικές εκδρομές των σχολείων των αστικών κέντρων και η πραγματοποίηση εναλλακτικών δραστηριοτήτων από τους μαθητές μπορεί να συμβάλλει σε μία ενδογενή διαφήμιση του νομού και στην διαμόρφωση μίας μελλοντικά επαναλαμβανόμενης πελατείας.

3.5.7. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Το χιονοδρομικό κέντρο του Μαινάλου (Οστρακίνα)

Η ανάπτυξη του χιονοδρομικού κέντρου του Μαινάλου πρέπει να ενταχθεί στο ευρύτερο πλαίσιο τουριστικής αξιοποίησης των ορεινών όγκων του νομού.

Κέντρα Τουριστικής Πληροφόρησης

Το έργο εντάσσεται στα πλαίσια δημιουργίας τουριστικής και πολιτιστικής υποδομής στο νομό.

Στόχος είναι να παρέχει την δυνατότητα τόσο στους επισκέπτες όσο και στους κατοίκους να πληροφορούνται άμεσα και έγκυρα έναν αριθμό στοιχείων, υπηρεσιών και γεγονότων που έχουν τουριστικό και πολιτιστικό χαρακτήρα.

Τα κέντρα αυτά μπορούν να είναι διττής κατεύθυνσης όσον αφορά την τουριστική πληροφόρηση :

- Ηλεκτρονικά κέντρα παροχής τουριστικής πληροφόρησης.
- Διανομή έντυπου υλικού τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Οι πληροφορίες που θα παρέχονται για το τουριστικό προϊόν του νομού αφορούν :

- Καταλύματα όλων των τύπων σε όλες τις χωρικές ενότητες του νομού.
- Καταστήματα εστίασης σε όλες τις χωρικές ενότητες του νομού.
- Μεταφορές, συγκοινωνίες.
- Πολιτιστικές δραστηριότητες.
- Υπηρεσίες.
- Δραστηριότητες αναψυχής.

Το έργο περιλαμβάνει :

- Την κατασκευή της αναγκαίας κτιριακής υποδομής.
- Την πρόσληψη και εκπαίδευση του απαραίτητου προσωπικού.
- Την αγορά εξοπλισμού.

Συνεδριακό Κέντρο

Το έργο αναφέρεται στην δημιουργία Συνεδριακού Κέντρου, το οποίο θα χρησιμοποιείται για την οργάνωση Συνεδρίων τοπικής, περιφερειακής και εθνικής εμβέλειας, καθώς και ημερίδων, εκθέσεων, σεμιναρίων και άλλων συναφών εκδηλώσεων.

Δημιουργία Μαρίνας

Η δημιουργία μαρίνας σκαφών αναψυχής στο Λεωνίδιο και το Άστρος με παράλληλη υποστήριξη δράσεων επισκευής / συντήρησης τέτοιων σκαφών αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού στην παράκτια ζώνη του νομού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Συνοπτικά οι άξονες παρέμβασης στον τουρισμό συμπεριλαμβάνουν :

Αξιοποίηση Τουριστικών Πόρων

- Ανάπτυξη μονοπατιών
- Αξιοποίηση λίμνης Λάδωνα – ποταμού Λούσιου
- Αξιοποίηση περιοχών οικοτουρισμού (Μαίναλο, Πάρνανα, Κάπελη, Λύκαιο)
- Αξιοποίηση μνημείων

Έργα Τουριστικής Υποδομής

- Ξενοδοχειακά καταλύματα
- Αξιοποίηση ακτών

Τουριστική Εκπαίδευση

Τουριστική Προβολή

Τουριστικές Επενδύσεις

- Χιονοδρομικό Μαινάλου
- Κέντρα πληροφόρησης
- Συνεδριακό κέντρο
- Μαρίνες

3.6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

3.6.1.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στον τομέα της εκπαίδευσης στον Νομό Αρκαδίας, αντανakλούν σε έναν μεγάλο βαθμό τα διαρθρωτικά προβλήματα του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας και η επίλυση τους συνδέεται μοιραία με τις μέσο – μακροπρόθεσμες στρατηγικές επιλογές του αντίστοιχου Υπουργείου.

Έχοντας υπ όψιν τα ειδικά προβλήματα που απασχολούν την εκπαίδευση στον Νομό Αρκαδίας, προτείνονται οι παρακάτω άξονες παρέμβασης, οι οποίοι περιλαμβάνουν τους αντίστοιχους εξειδικευμένους στόχους :

Ενίσχυση υλικοτεχνικής υποδομής : Περιλαμβάνει σαν στόχους την κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των εκπαιδευτηρίων, τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού εξοπλισμού, την αντιμετώπιση της έλλειψης ειδικών σχολείων και την εξασφάλιση ασφαλούς πρόσβασης στα σχολεία.

Ενίσχυση και αξιοποίηση του εκπαιδευτικού δυναμικού: Στοχεύει στην αντιμετώπιση των σημαντικών ελλείψεων, του εξειδικευμένου και του μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού του Νομού.

Σύνδεση της εκπαίδευσης με την κοινωνία και την παραγωγή: Αποσκοπεί στην εισαγωγή σύγχρονων εκπαιδευτικών μεθόδων και στην ανάπτυξη του επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία.

Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών: Στοχεύει στην οργάνωση αυτοδιοικητικών υπηρεσιών από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση σε συνεργασία με ενδιαφερόμενους τοπικούς φορείς, έτσι ώστε να καλυφθούν ορισμένα κενά του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ειδικότερα, ως άξονες παρέμβασης προτείνονται οι ακόλουθοι :

- **Ενίσχυση υλικοτεχνικής υποδομής**
 - Κάλυψη στεγαστικών αναγκών.
 - Ενίσχυση εξοπλισμού.
 - Επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων.
 - Ίδρυση ειδικών σχολείων.
 - Πρόγραμμα κυκλοφοριακής ασφάλειας στα σχολεία.
- **Ενίσχυση και αξιοποίηση εκπαιδευτικού δυναμικού**
 - Προσλήψεις προσωπικού.
 - Παροχή κινήτρων μόνιμης εγκατάστασης.
- **Σύνδεση της εκπαίδευσης με την κοινωνία και παραγωγή**
 - Εισαγωγή σύγχρονων εκπαιδευτικών μεθόδων
 - Ανάπτυξη του επαγγελματικού προσανατολισμού.
- **Ανάπτυξη κατάρτισης ειδικών υπηρεσιών**
 - Πρόγραμμα κυκλοφοριακής αγωγής.
 - Πρόγραμμα δημιουργικής απασχόλησης.
 - Πρόγραμμα κατάρτισης για άτομα με ειδικές ανάγκες.

3.6.2 ΥΓΕΙΑ – ΠΡΟΝΟΙΑ

Προτείνονται οι παρακάτω άξονες παρέμβασης :

- **Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός υποδομών**
Στοχεύει στην δημιουργία των ιδρυμάτων που λείπουν από το Νομό και στην συμπλήρωση και επέκταση των υαρχόντων εγκαταστάσεων.
- **Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού**
Αποσκοπεί στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε έμψυχο δυναμικό
- **Δημιουργία Αυτοδιοικητικών Υπηρεσιών**
Έχει σαν στόχο την οργάνωση και εκτέλεση από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και τους ΟΤΑ, προγραμμάτων που στην παρούσα φάση κρίνονται απαραίτητα και εφαρμόσιμα.

Στο πλαίσιο αυτό οι επιμέρους άξονες είναι :

- **Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός υποδομών**
 - Βρεφονηπιακοί σταθμοί.
 - Γηροκομεία.
 - Ίδρυμα προστασίας ανιάτων.
 - Νομαρχιακό εργαστήριο ελέγχου τροφίμων και ποτών.
 - Επεκτάσεις και επισκευές κτιριακών εγκαταστάσεων.
- **Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού**

- Προσλήψεις προσωπικού.
- **Δημιουργία Αυτοδιοικητικών Υπηρεσιών**
 - Πρόγραμμα προληπτικής ιατρικής στα σχολεία.
 - Πρόγραμμα οικογενειακού προγραμματισμού.
 - Πρόγραμμα « βοήθεια στο σπίτι».

3.7 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Βασικότερος παράγοντας της ανάπτυξης του νομού είναι ο **άνθρωπος**.

Για το λόγο αυτό, το αναπτυξιακό πρόγραμμα για το ανθρώπινο δυναμικό πρέπει να συμπεριλαμβάνει μία σειρά δράσεων υποστήριξης, επιμόρφωσης και κατάρτισης του εργατικού δυναμικού του νομού, ώστε να αναπτυχθούν νέες παραγωγικές πρωτοβουλίες και να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας.

Οι προτεινόμενες δράσεις έχουν σχεδιασθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να ανταποκρίνονται στις παραγωγικές ανάγκες και προτεραιότητες του νομού, να υποστηρίζουν δηλαδή την παραγωγική αναδιάρθρωση του νομού και την ανάπτυξη δυναμικών κλάδων.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται το ακόλουθο πρόγραμμα ενεργειών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού :

- Πειραματικές ενέργειες κατάρτισης γεωργών για την ανάπτυξη νέων δυναμικών καλλιεργειών όπως τα οικολογικά και βιολογικά προϊόντα, οι θερμοκηπιακές καλλιέργειες κ.λ.π..
- Κατάρτιση στελεχών υποστήριξης των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων του νομού, ώστε να αποκτήσουν εξειδικευμένα στελέχη ικανά να υποστηρίξουν αποτελεσματικά την ανάπτυξη των Μ.Μ.Ε.
- Κατάρτιση στελεχών προστασίας του περιβάλλοντος με σκοπό την ανάδειξη, την προστασία και την αξιοποίηση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος με βάση τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.
- Κατάρτιση ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων, για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την αύξηση της τουριστικής κίνησης.
- Κατάρτιση στελεχών ανάπτυξης εναλλακτικού τουρισμού με σκοπό το σχεδιασμό, την οργάνωση και την υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων όπως περιβαλλοντικός τουρισμός, πολιτιστικός, ορεινός, θρησκευτικός κ.λ.π..
- Κατάρτιση στελεχών τοπικής ανάπτυξης και προγραμματισμού, για την υποστήριξη των αναπτυξιακών πρωτοβουλιών των τοπικών φορέων.
- Υποστήριξη της ένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας και ειδικότερα στα επαγγέλματα της επεξεργασίας τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.

- Υλοποίηση προγράμματος δημιουργίας θέσεων εργασίας στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές του νομού, με σκοπό την συγκράτηση του τοπικού πληθυσμού.
- Υλοποίηση προγράμματος υποστήριξης των τοπικών επιχειρήσεων, με σκοπό την οργάνωση και ανάπτυξη των μικρών επιχειρήσεων και ανάληψη νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.

3.8 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ

Προτείνεται η εκπόνηση και εφαρμογή προγράμματος οργανωτικής ανασυγκρότησης της Ν.Α Αρκαδίας, με σκοπό της εισαγωγή όλων των αναγκαίων ρυθμίσεων για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και την έγκαιρη υλοποίηση των αναπτυξιακών έργων και προγραμμάτων.

Το πρόγραμμα θα συμπεριλαμβάνει :

- Την εκπόνηση μελετών οργάνωσης και μηχανοργάνωσης.
- Την εφαρμογή Πληροφοριακού Συστήματος Διοίκησης στη Ν.Α Αρκαδίας.
- Την προμήθεια και εγκατάσταση του αναγκαίου μηχανογραφικού και πληροφοριακού εξοπλισμού και σχετικού λογισμικού.
- Την εκπαίδευση του προσωπικού.

3.9. ΔΙΚΤΥΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Προτείνεται η ανάληψη και η υποστήριξη πρωτοβουλιών από τους τοπικούς φορείς για την ένταξη του νομού σε εθνικά και διεθνή δίκτυα συνεργασίας, όπως για την υποστήριξη των Μ.Μ.Ε , την προώθηση των εξαγωγών, την μεσογειακή συνεργασία κ.λ.π..
- Οργάνωση κέντρου πληροφοριών στη Νομαρχία που θα περιλαμβάνει σύνδεση με INTERNET, σύνδεση με Τράπεζες πληροφοριών Εθνικές και Διεθνείς για τη δωρεάν παροχή πληροφοριών σε κάθε ενδιαφερόμενο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ**ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ
/ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ****α) Αγροτική Ανάπτυξη**

A/A	ΦΟΡΕΑΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
2	Περιφέρεια Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
3	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☐
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
4	Δήμοι Νομού	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☐
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
5	Αναπτυξιακές Εταιρείες	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☐
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

6	Συνεταιριστικές Οργανώσεις	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☐
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

β) Μεταποίηση

Α/Α	ΦΟΡΕΑΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Υπουργείο Ανάπτυξης	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
2	Περιφέρεια Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
3	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☐
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
4	Επιμελητήριο Αρκαδίας	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☐
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
5	Αναπτυξιακές Εταιρείες	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☐
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

γ) Τουρισμός

Α/Α	ΦΟΡΕΑΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Υπουργείο Τουρισμού	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
2	Περιφέρεια Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
3	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
4	Δήμοι Νομού	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
5	Τ.Ε.Δ.Κ. Αρκαδίας	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

6	Επιμελητήριο Αρκαδίας	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
7	Αναπτυξιακές Εταιρείες	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

δ) Έρευνα/Τεχνολογία και Καινοτομία

Α/Α	ΦΟΡΕΑΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Περιφέρεια Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
2	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
3	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
4	Δήμοι Νομού	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
5	Τ.Ε.Δ.Κ. Αρκαδίας	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

6	Φορείς Νομού	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

ε) Φυσικό Περιβάλλον

Α/Α	ΦΟΡΕΑΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
2	Περιφέρεια Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
3	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
4	Δήμοι Νομού	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
5	Αναπτυξιακές Εταιρείες	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

στ) Μεταφορές / Επικοινωνίες

<u>A/A</u>	ΦΟΡΕΑΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνίας	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☐
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
2	Περιφέρεια Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
3	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
4	Δήμοι Νομού	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

ζ) Επιχειρηματικότητα

Α/Α	ΦΟΡΕΑΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Περιφέρεια Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
2	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
3	Επιμελητήριο Αρκαδίας	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
4	Αναπτυξιακές Εταιρείες	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

η) Αστική Ανάπτυξη

Α/Α	ΦΟΡΕΑΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Περιφέρεια Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
2	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
3	Δήμοι Νομού	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
4	Αναπτυξιακές Εταιρείες	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

θ) Ανθρώπινο Δυναμικό

Α/Α	ΦΟΡΕΑΣ	ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Υπουργείο Εργασίας	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☐
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
2	Ο.Α.Ε.Δ.	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
3	Περιφέρεια Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
4	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☐
		Διαχείριση / λειτουργία	☐
5	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
6	Δήμοι Νομού	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
			☒

		Διαχείριση / λειτουργία	
7	Επιμελητήριο Αρκαδίας	Σχεδιασμός	☒
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒
8	Αναπτυξιακές Εταιρείες	Σχεδιασμός	☐
		Προετοιμασία υλοποίησης	☒
		Εκτέλεση / υλοποίηση	☒
		Διαχείριση / λειτουργία	☒

Η συνεργασία των Φορέων ανά τομέα δράσης θα προκύψει μετά την εξειδίκευση των δράσεων και των αξόνων παρέμβασης .

Προτείνεται η μορφή της εταιρικής συνεργασίας (προγραμματική σύμβαση, πρωτόκολλο συνεργασίας κ.λ.π.) ανάλογα με τον Φορέα και το αντικείμενο του έργου που θα υλοποιηθεί, καθώς και η δημιουργία κοινών φορέων διαχείρισης τομεακών προγραμμάτων .

Σκοπός είναι να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική υλοποίηση των έργων με την δημιουργία ευέλικτων σχημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Εκτέλεση Έργων Υποδομής

Εκτέλεση των οδικών έργων για την άρση της απομόνωσης περιοχών του νομού με προτεραιότητα στις οδικές συνδέσεις :

- Τρίπολη – Μεγαλόπολη – Καλαμάτα.
- Τρίπολη – Πάτρα (111 Εθνική οδός).
- Τρίπολη – Βυτίνα – Λαγκάδια – Αρχαία Ολυμπία.
- Άστρος – Λεωνίδιο – Πούλιθρα – Όρια νομού.
- Τρίπολη – Σπάρτη.
- Τρίπολη – Άστρος.
- Μεγαλόπολη – Σπάρτη.
- Βελτίωση του επαρχιακού οδικού δικτύου του νομού.
- Βελτιώσεις δευτερευόντων οδικών συνδέσεων του νομού με γειτονικούς νομούς.

Προστασία του περιβάλλοντος

Η προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος του Ν. Αρκαδίας είναι βασική αναπτυξιακή προτεραιότητα, διότι θα συμβάλλει καθοριστικά στην τουριστική ανάπτυξη.

Ειδικότερες προτεραιότητες θεωρούνται οι ακόλουθες παρεμβάσεις :

Φυσικό Περιβάλλον

- Ολοκλήρωση του προγράμματος προστασίας και ανάπτυξης τους όρους Πάρωνα.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση ολοκληρωμένου προγράμματος προστασίας και ανάπτυξης του όρους Μαίναλο και της κοιλάδας του Λούσιου ποταμού.
- Προστασία και ανάδειξη του Λυκαίου όρους.
- Προστασία και ανάδειξη του δάσους της Κάπελης.
- Προστασία και ανάδειξη / αξιοποίηση της λίμνης Τάκας.
- Προστασία και ανάδειξη της Λίμνης του Λάδωνα.
- Αξιοποίηση Σπηλαίων Κάψια.
- Προστασία των Ακτών.

Διαχείριση απορριμμάτων

Εφαρμογή και υλοποίηση ενός συνολικού προγράμματος διαχείρισης των απορριμμάτων σε επίπεδο.

Οικισμοί

Σχεδιασμός και υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος χαρακτηρισμού, προστασίας και ανάπτυξης των παραδοσιακών οικισμών του νομού.

Αρχαιολογικοί χώροι –Μνημεία

Σχεδιασμός και υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος για την απογραφή, την αξιολόγηση και την προβολή του πολιτιστικού και ιστορικού πλούτου του νομού .

Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα έργα :

- Καταγραφή, συντήρηση και ανάδειξη βυζαντινών μνημείων (εκκλησιών, μοναστηριών).
- Καταγραφή, ανάδειξη και ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων (Ηραία).
- Παλαιόκαστρο Γορτυνίας, Αρχαίο Θέατρο Μεγαλόπολης, Εύα, Ορχομενός, Μαντινεία, Τεγέα κ.λ.π.).

Εκτέλεση των αναγκαίων έργων ύδρευσης – αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων (ιδιαίτερα στις παραλιακές περιοχές)

Σχεδιασμός και υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος διαχείρισης του υδάτινου δυναμικού σε επίπεδο νομού

Τουριστική ανάπτυξη

Ο νομός διαθέτει πολλά πλεονεκτήματα που ευνοούν την τουριστική του ανάπτυξη και την ανάδειξη του τουρισμού σε παραγωγικό άξονα προτεραιότητας.

Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται κατά προτεραιότητα η ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδικότερα :

- Του ορεινού τουρισμού (χιονοδρομικό κέντρο Μαινάλου, ορεινές τουριστικές διαδρομές,- τουριστική αξιοποίηση των ορεινών οικισμών κ.λ.π.).
- Του οικολογικού τουρισμού (αξιοποίηση δασών, παρατήρηση χλωρίδας, πανίδας, αξιοποίηση βιοτόπων και οικοσυστημάτων κ.λ.π.).
- Του πολιτιστικού τουρισμού (αξιοποίηση αρχαιολογικών χώρων, βυζαντινών μνημείων, κάστρων, σπηλαίων κ.λ.π.).
- Του ιαματικού τουρισμού (αξιοποίηση των ιαματικών λουτρών Ηραίας).
- Του συνεδριακού τουρισμού.

Εκτέλεση έργων γεωργικής υποδομής, με στόχο την προώθηση της ανάπτυξης και αναδιάρθρωσης της παραγωγής.

Ως έργα υποδομής θεωρούνται τα ακόλουθα :

- Ολοκλήρωση του αρδευτικού έργου της Τάκας.
- Κατασκευή αρδευτικών καναλιών από το ποταμό Αλφειό.
- Βελτίωση των βοσκοτόπων του νομού.
- Εκτέλεση αρδευτικού έργου της Κανδήλας.
- Ολοκλήρωση του αρδευτικού έργου Φαλάνθου.

Ανάπτυξη των προβληματικών αγροτικών περιοχών του Νομού.

Ως άξονας προτεραιότητας θεωρείται ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης (τύπου LEADER) για τις περιοχές του νομού που αντιμετωπίζουν αναπτυξιακά και χωροταξικά προβλήματα (Γορτυνία ορεινές περιοχές Μαινάλου, Πάρνωνα, Μεγαλόπολης).

Παραγωγική Ανασυγκρότηση του Νομού Αρκαδίας

Η αναδιάρθρωση της γεωργικής παραγωγής και ειδικότερα :

- Η εισαγωγή νέων καλλιεργειών.
- Η ανάπτυξη βιολογικών προϊόντων.
- Η ανάπτυξη των δικτύων τυποποίησης και εμπορίας των προϊόντων.
- Η παραγωγή τοπικών προϊόντων με ονομασία προέλευσης.

Η ενίσχυση της τοπικής βιομηχανίας και βιοτεχνίας και ειδικότερα :

- Η στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Ο εκσυγχρονισμός και η ανάπτυξη της βιομηχανικής Περιοχής Τρίπολης.
- Η ανάπτυξη βιοτεχνικών υποδομών στη Μεγαλόπολη και στο Λεωνίδιο.
- Η αξιοποίηση των τοπικών πρώτων υλών.

Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.

Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί τη βασικότερη παράμετρο της αναπτυξιακής στρατηγικής για το Ν. Αρκαδίας και ουσιαστική προϋπόθεση για την υλοποίηση της παραγωγικής ανασυγκρότησης.

Στο πλαίσιο αυτό θεωρούνται ως ειδικότερες προτεραιότητες οι ακόλουθες :

- Βελτίωση της εκπαιδευτικής υποδομής.
- Βελτίωση των υποδομών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (υγεία – πρόνοια).
- Καταπολέμηση της ανεργίας και ειδικότερα των νέων και των γυναικών.
- Ένταξης στην αγορά εργασίας των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

- Ανάπτυξης της επαγγελματικής κατάρτισης στους τομείς των νέων γεωργικών καλλιεργειών της εμπορίας και τυποποίησης γεωργικών προϊόντων, των στελεχών Μ.Μ.Ε., του εναλλακτικού τουρισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος.
- Ανάπτυξη συστήματος ενημέρωσης ανέργων και υποστήριξης της απασχόλησης.
- Δημιουργία Κέντρου επαγγελματικής κατάρτισης της Ν.Α. Αρκαδίας.

Αναβάθμιση του στρατιωτικού αεροδρομίου της Τρίπολης για τη λειτουργία του και ως πολιτικού.

Κατασκευή λιμενικών υποδομών (μαρίνες και αλιευτικά καταφύγια).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ... Σελ 1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

- 1.1. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ... Σελ 2
- 1.2. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ... Σελ 3
- 1.3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ... Σελ 4
- 1.4. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ... Σελ 6
 - 1.4.1. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ... Σελ 6
 - 1.4.2. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ... Σελ 10
 - 1.4.3. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ... Σελ 13
 - 1.4.4. ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ... Σελ 15
 - 1.4.5. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ... Σελ 19
 - 1.4.6. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ... Σελ 19
 - 1.4.7. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ... Σελ 21
 - 1.4.8. ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΙ/ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ... Σελ 23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΙΔΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

- 2.1. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ... Σελ 24
- 2.2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΡΕΙΝΟΥ ΧΩΡΟΥ... Σελ 24
- 2.3. ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ... Σελ 25
- 2.4. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ... Σελ 26
- 2.5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ... Σελ 26
- 2.6. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ... Σελ 27
- 2.7. ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ... Σελ 30
- 2.8. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ... Σελ 33
- 2.9. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ... Σελ 34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ – ΑΞΟΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- 3.1. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ... Σελ 35
- 3.2. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ... Σελ 39
 - 3.2.1. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ... Σελ 39
 - 3.2.2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΔΟΜΗΣ ΣΥΝΟΨΗ... Σελ 40
- 3.3. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ... Σελ 44
- 3.4. ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ... Σελ 45
- 3.5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ... Σελ 46
 - 3.5.1. ΕΠΙΛΟΓΗ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ... Σελ 46
 - 3.5.2. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ... Σελ 46
 - 3.5.3. ΕΡΓΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ... Σελ 47
 - 3.5.4. ΕΡΓΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ... Σελ 49
 - 3.5.5. Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ... Σελ 49
 - 3.5.6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ... Σελ 50
 - 3.5.7. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΥΝΟΨΗ... Σελ 50
- 3.6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ... Σελ 52
 - 3.6.1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ... Σελ 52
 - 3.6.2. ΥΓΕΙΑ – ΠΡΟΝΟΙΑ... Σελ 53
- 3.7. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ... Σελ 54
- 3.8. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ... Σελ 55
- 3.9. ΔΙΚΤΥΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ... Σελ 55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ /
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ... Σελ 56

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ... Σελ 69

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Χρήσιμος Σταυρός, «Στρατηγικός Σχεδιασμός» διδακτικές σημειώσεις
Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ.
- Το περιβαλλοντικό πρόβλημα της Μεγαλόπολης από την σκοπιά της κοινωνικής και πολιτικής οικολογίας υπό Νικολόπουλος, Φίλιππος
- Αρκαδία : Μια φωτογραφική ματιά στη γεμάτη όμορφες εικόνες Αρκαδία :
Pictures from beautiful Arkadia Τρίπολη : Αθήνα : Φωτόλιο 1987
- Πολιτιστικός χάρτης Αρκαδίας Αθήνα : Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ
1997
- Νομός Αρκαδίας : Δασικός χάρτης [Αθήνα] : Υπουργείο Γεωργίας 1989
- Η ανάπτυξη του Νομού Αρκαδίας και του Δήμου Τριπόλεως : Πρακτικά ημερίδας
(5 Απριλίου 1997) υπό Η Ανάπτυξη του Νομού Αρκαδίας και του Δήμου
Τριπόλεως (1997 : Τρίπολη) Τρίπολις : Δήμος 1997
- Νομός Αρκαδίας : Προτάσεις χωροταξικής οργάνωσης (συνοπτικό σχέδιο
δομικών παρεμβάσεων) υπό Ελλάς - Υπουργείο Χωροταξίας Οικισμού και
Περιβάλλοντος Αθήνα : Υπουργείο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος
1984
- Αρκαδικές μελέτες : Τό ρυθμιστικό σχέδιο τής Τριπόλεως υπό Μουτσόπουλος,
Νικόλαος Κ. (1927-) Θεσσαλονίκη : Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 1974
- Τσακλαγκάνος, Άγγελος Α. Στρατηγικός σχεδιασμός των επιχειρήσεων:
Πρακτικές εφαρμογές
- Ανδριώτης, Κωνσταντίνος Β. Τουριστική ανάπτυξη και σχεδιασμός /
Κωνσταντίνος Ανδριώτης. - Αθήνα : Σταμούλη Α.Ε., 2005
- Μπιτσάνη, Ευγενία Π. Πολιτισμική διαχείριση και περιφερειακή ανάπτυξη :
Σχεδιασμός πολιτιστικής πολιτικής και πολιτιστικού προϊόντος / Ευγενία Π.
Μπιτσάνη. - Αθήνα : Διόνικος, 2004
- Θεοδωρόπουλος, Ανδρέας. Στρατηγικός επιχειρηματικός σχεδιασμός : Πώς να
πραγματοποιήσετε την ανάπτυξη της επιχείρησής σας / Ανδρέας Θεοδωρόπουλος.
- 1η έκδ. - Αθήνα : Προπομπός, 2003. - 213σ. · 24x17εκ. - (Αγορά Εργασίας και
Μάνατζμεντ)
- Μανωλιάδης, Οδυσσέας. Περιβαλλοντικός σχεδιασμός : Μελέτη και εκτίμηση
περιβαλλοντικών επιπτώσεων / Οδυσσέας Μανωλιάδης. - Αθήνα : Ίων, 2002. -
204σ. · 24x17εκ.
- Χριστοφιλόπουλος, Δημήτρης Γ. Πολιτιστικό περιβάλλον, χωρικός σχεδιασμός
και βιώσιμη ανάπτυξη : Διαμόρφωση πολιτιστικού (ανθρωπογενούς)

περιβάλλοντος μέσω χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού: Η πόλη του 21ου αιώνα / Δημήτρης Γ. Χριστοφιλόπουλος. - Αθήνα : Σάκκουλας Π. Ν., 2002. - 505σ.

- Σπιλάνης, Γιάννης. Περιφερειακός οικονομικός σχεδιασμός και περιβάλλον / Γιάννης Σπιλάνης. - Θεσσαλονίκη : Παρατηρητής, 1996.
- Ευχαριστώ τις Διευθύνσεις και Υπηρεσίες της Νομαρχίας Αρκαδίας, την Περιφέρεια Πελοποννήσου, τους Δήμους του Νομού Αρκαδίας και τον ΟΑΕΔ για την βοήθειά τους κατά την διάρκεια της έρευνάς μου για την συγγραφή της παρούσας πτυχιακής εργασίας.